

Průvodce
SYSTÉMEM SOCIÁLNÍ POMOCI
pro občany Prahy 1

www.praha1.cz

2009

Publikace je určena zejména pro:

seniory
nezaměstnané
občany se zdravotním postižením
nemocné osoby
matky samoživitelky
pěstouny

Naleznete zde také pomoc v oblastech:

ztráty zaměstnání nebo živitele
bytové problematiky
sociálně právní ochrany dětí
tíživé finanční situace

2009

NEPRODEJNÉ

Vážení spoluobčané,

publikace, kterou právě držíte v ruce, je přímou reakcí na sociální výzvy, jež před nás klade globální finanční a ekonomická krize. Přestože její důsledky na naši zemi ještě plně nedolehly, jsem přesvědčen, že bychom na tento čas měli být dobře připraveni. Na druhou stranu, informace a kontakty v publikaci mají jistou nadčasovou platnost, což z ní činí užitečného pomocníka každého, kdo se z jakýchkoliv důvodů ocitl v tíživé sociální situaci.

Co konkrétně tedy na následujících stránkách naleznete? Především základní informace týkající se nejen pracovněprávní problematiky, ale i státních a obecních institucí, jejichž povinností je v rámci systémové ochrany poskytovat pomoc v tísni, a to prostřednictvím nástrojů sociálního zabezpečení, například vyplácením dávek státní sociální podpory, hmotné nouze, podpory v nezaměstnanosti nebo zprostředkováním vhodných sociálních služeb.

Samotná publikace samozřejmě žádný problém nevyřeší – umí však nasměrovat k co nejrychlejšímu podání pomocné ruky. Ten, jehož sociální situace je natolik komplikovaná, že přesahuje možnosti uvedené v této publikaci, se pak může obrátit na příslušné útvary MČ Praha 1, kde nalezne odborné poradenství i konkrétní pomoc.

Přeji Vám, ať informace obsažené v této publikaci, řešící nepříznivé sociální situace, nemusíte vůbec použít.

Ing. Pavol Škrak

*předseda Výboru pro sociální věci,
zdravotnictví a protidrogovou
problematiku MČ Praha 1*

PRŮVODCE SYSTÉMEM SOCIÁLNÍ POMOCI pro občany Prahy 1

1. KONTAKTY NA DŮLEŽITÉ ORGANIZACE	6
Úřad městské části Praha 1, odbor sociálních věcí a zdravotnictví	6
Úřad práce Praha 1	6
Občanská poradna pro občany Prahy 1	7
Územní pracoviště Pražské správy sociálního zabezpečení	7
Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce	8
Podnět ke kontrole	8
2. PŘEHLED DÁVEK SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ	9
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ	9
Valorizace důchodů pro rok 2009, příklady	9
Nárok na důchod a jeho výplatu	10
Předčasný starobní důchod	10
• Dočasně krácený předčasný starobní důchod	10
• Trvale krácený předčasný starobní důchod	11
• Důležité upozornění pro občany	12
DÁVKY OSOBÁM SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	12
Jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek	13
Příspěvek na úpravu bytu	13
Příspěvek na zakoupení motorového vozidla a příspěvek na celkovou opravu motorového vozidla	14
Příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla	15
Příspěvek na provoz motorového vozidla	15
Příspěvek na individuální dopravu	16
Příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu	16
Příspěvek na úhradu za užívání garáže	16
Příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům	17
Mimořádné výhody pro těžce zdravotně postižené občany	17
Příspěvek na péči	17
DÁVKY POMOCI V HMOTNÉ NOUZI	18
Příspěvek na živobytí	18
Doplatek na bydlení	19
Mimořádná okamžitá pomoc	20
Jak a kde podat žádost o dávky hmotné nouze	21
DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	22
Porodné	22
Přídavek na dítě	23
Dávky pěstounské péče	23
• Příspěvek na úhradu potřeb dítěte	23
• Odměna pěstouna (opakovaná dávka)	24
• Příspěvek při převzetí dítěte (jednorázová dávka)	24
• Příspěvek na zakoupení motorového vozidla	25
Rodičovský příspěvek	25
Sociální příplatek	26

Příspěvek na bydlení	27
Pohřebné	29
3. ŽIVOTNÍ A EXISTENČNÍ MINIMUM	29
4. POMOC MČ PRAHA 1 OBČANŮM V OBTÍŽNÉ SOCIÁLNÍ SITUACI	30
A) Pomoc v souvislosti s deregulací nájemného	30
• poradenství	30
• finanční pomoc	31
• ve výjimečných případech uzavření nájemní smlouvy k menšímu obecnímu bytu nebo k bytu v Domě s pečovatelskou službou	31
B) Pomoc prostřednictvím sociálního fondu	31
5. SOCIÁLNÍ SLUŽBY	31
Organizace poskytující sociální služby občanům Prahy 1	32
Domy s pečovatelskou službou	33
6. NÁHRADA MZDY V DOBĚ NEMOCI, NEMOCENSKÉ:	33
Náhrada mzdy	34
• Příklad výpočtu náhrady mzdy	34
Nemocenské	35
• Příklad výpočtu nemocenské	36
7. PROBLEMATIKA PRÁVNÍ OCHRANY MZDY	37
Jaké formy odměňování připadají v úvahu	37
Minimální a zaručená mzda	38
Příplatky ke mzdě	38
Splatnost a způsob výplaty mzdy, nevyplacení mzdy	39
Co dělat v případech, když zaměstnavatel mzdu nezaplatil	39
Okamžité zrušení pracovního poměru s tříměsíčním odstupným	40
Kontrolní činnost	40
8. INSOLVENČNÍ NÁVRH NA ZAMĚSTNAVATELE	40
Jak zjistit, zda existuje insolvenční návrh	40
Výše mzdových nároků při insolvenci zaměstnavatele	41
Podání Žádosti o uspokojení mzdových nároků	41
Podání insolvenčního návrhu zaměstnancem	42
9. ZTRÁTA ZAMĚSTNÁNÍ	42
Odstupné	42
Hromadné propuštění	43
VÝZNAM ÚŘADU PRÁCE	43
Práva a povinnosti uchazeče o zaměstnání	44
Podpora v nezaměstnanosti	45
Výše podpory v nezaměstnanosti	45
Možnost souběžného výděлку při evidenci na úřadu práce	46
Absolventi na úřadu práce	46
Úhrada zdravotního pojištění u osob bez zdanitelných příjmů	47
10. POUŽITÉ ZDROJE	47
publikace	47
webové stránky	47
11. PŘÍLOHY	48

1. KONTAKTY NA DŮLEŽITÉ ORGANIZACE

Úřad městské části Praha 1, odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Vodičkova 18, 115 68, Praha 1-Nové Město

Vedoucí: Ing. Renata Banzetová, **tel.:** 221 097 351

E-mail: renata.banzetova@praha1.cz

Činnost: Poskytování dávek v hmotné nouzi, sociálních dávek, mimořádných výhod a dávek státní sociální podpory sociálně potřebným, zdravotně postiženým, starším občanům a rodinám s dětmi.

Provádí sociálně právní ochranu dětí a mládeže. Zajišťuje poradenskou a výchovnou činnost spojenou s terénní prací, sociální prevencí a prevencí kriminality. Ustanovuje zvláštního příjemce důchodového zabezpečení.

Poskytuje pomoc a podporu fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči včetně poradenské činnosti dle zák. č. 108/2006 Sb.

V rámci výkonu samostatné působnosti zabezpečuje sociální práci v péči o staré a zdravotně postižené občany, zajišťuje specializované sociální služby pro osoby, kterým hrozí sociální vyloučení.

Úřad práce Praha 1

Pobočka v Praze 2, Bělehradská č. p. 214/86, Vinohrady, 120 00 Praha 2

Tel.: 222 520 161

E-mail: posta.aac@aa.mpsv.cz

Úřední hodiny:

Pondělí: 8.00 až 17.00 hod.

Úterý: 8.00 až 13.00 hod.

Středa: 8.00 až 17.00 hod.

Čtvrtek: 8.00 až 13.00 hod.

Pátek: 8.00 až 13.00 hod. (pouze podatelna)

Úřední hodiny pro zprostředkování práce: stejné jako úřední hodiny, v pátek pouze evidence nových uchazečů

Kontaktní osoby:

Statutární zástupce: Ing. Olga Nálevková, 950 178 216, olga.nalevkova@aa.mpsv.cz

Zprostředkování: Stanislava Zelinková, 950 178 202, stanislava.zelinkova@aa.mpsv.cz

Volná pracovní místa: Magda Müllerová, 950 178 215, magda.mullerova@aa.mpsv.cz

Trh práce: Magda Müllerová, 950 178 215, magda.mullerova@aa.mpsv.cz

Kontrolní a právní: Jiřina Hallyová, 950 178 212, Jirina.Hallyova@aa.mpsv.cz

Výpočetní technika: Jan Slezák, 950 178 221, jan.slezak@aa.mpsv.cz

Činnost úřadů práce je podrobněji uvedena v kapitole 9) Ztráta zaměstnání.

Občanská poradna pro občany Prahy 1

Jakubská 676/3, 110 00 Praha 1-Staré Město

Kontaktní osoba: Mgr. Ivan Kolář

Tel.: 222 310 110

E-mail: op.praha1@seznam.cz

Činnost: Zařízení poskytuje odborné sociální poradenství zaměřené na bydlení, sociální zabezpečení, mezilidské vztahy, rodinné právo, pracovní právo, majetko-právní vztahy

Územní pracoviště Pražské správy sociálního zabezpečení

Kontaktní údaje:

Adresa: Biskupská 1752/7, 110 00 Praha1-Nové Město

Tel.: +420 221 995 111

Fax: +420 221 995 152

E-mail: posta.2a@cssz.cz

Otevírací hodiny:

Pondělí 8.00 až 17.00

Úterý 8.00 až 14.00

Středa 8.00 až 17.00

Čtvrtek 8.00 až 14.00

Pátek 8.00 až 13.00

Odbor sociálního pojištění v rámci územní působnosti příslušné SSZ koordinuje a usměrňuje provádění sociálního pojištění. Odbor poskytuje odbornou pomoc občanům i organizacím ve věcech důchodového pojištění.

Odbor výběru pojistného zejména sleduje dodržování platební povinnosti povinných subjektů v sociálním zabezpečení a vystavuje výkazy nedoplatků organizacím.

Oddělení kontroly v rámci územní působnosti příslušné SSZ koordinuje a usměrňuje provádění sociálního pojištění.

Nadřízeným orgánem Pražské správy sociálního zabezpečení je:

Česká správa sociálního zabezpečení,

Křížová 1292/25,

150 00 Praha 5

Tel.: 257 061 111

E-mail: posta@cssz.cz

www.cssz.cz

Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce

Kontrolují dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů, dodržování kolektivních smluv a dodržování vybraných ustanovení zákoníku práce a vykonávají kontroly v prevenci závažných havárií a další odborné úkoly v této oblasti ve smyslu zákona č. 251/2005 Sb. o inspekci práce. Činnost se řídí zákonem č. 251/2005 Sb. o inspekci práce.

Kontakt: Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu se sídlem v Praze, Kladenská 103/105, Praha 6, 160 00.

Tel.: 325 364 006, 235 007 410, fax: 235 362 007

Vedoucí inspektor: Ing. Michal Ronin, tel.: 235 360 002.

Právní poradenství:

JUDr. Šmídová Ladislava, Hártl Jan (pracovníprávní vztahy)

JUDr. Bláhová Eva (problematika BOZP)

Webová adresa: www.suip.cz/oip03

E-mailový kontakt: paha@oip.cz

Hodiny pro styk s veřejností: pondělí a středa 8.00 až 17.00 hod.

Nad rámec poradenských dnů jsou zajištěny úřední hodiny pro styk s veřejností: v úterý, čtvrtek a pátek od 8.00 do 14.00. Konzultace mimo úřední hodiny jsou možné pouze na základě předchozí dohody.

Působnost a příslušnost úřadu a inspektorátu:

Úřad a inspektoráty kontrolují dodržování povinností vyplývajících z:

- a) právních předpisů, z nichž vznikají zaměstnancům, příslušnému odborovému orgánu nebo radě zaměstnanců nebo zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci práva nebo povinnosti v pracovníprávních vztazích včetně právních předpisů o odměňování zaměstnanců, náhradě mzdy nebo platu a náhradě výdajů zaměstnancům,
- b) právních předpisů stanovících pracovní dobu a dobu odpočinku,
- c) právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce,
- d) právních předpisů k zajištění bezpečnosti provozu technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví,
- e) právních předpisů o zaměstnávání zaměstnankyň, mladistvých zaměstnanců, zaměstnanců pečujících o děti,
- f) právních předpisů upravujících výkon umělecké, kulturní, sportovní a reklamní činnosti dětmi.

Podnět ke kontrole:

Zaměstnanec je oprávněn podat k rukám inspektorátu práce podnět ke kontrole zaměstnavatele, pokud se domnívá, že zaměstnavatel se ve výše uvedených případech dopouští porušování předpisů. Vzor formuláře a pokyny k jeho vyplnění

Ize stáhnout z webových stránek www.suip.cz. Rovněž je naleznete v příloze na konci této publikace.

2. PŘEHLED DÁVEK SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Důchodové pojištění

Podle zákona o důchodovém pojištění jsou osoby účastné tohoto pojištění zabezpečeny v životních situacích, jako je stáří, invalidita a úmrtí živitele. Tehdy mají plátcí pojistného nárok na vyplácení dávek důchodového zabezpečení. Důchodové pojištění tvoří vedle příspěvku na politiku zaměstnanosti a nemocenského pojištění třetí složku sociálního pojištění. Tyto tři složky slouží k úhradě výdajů státního rozpočtu v souvislosti s dávkami důchodového pojištění (starobní důchody, plný invalidní a částečný invalidní důchod, vdovský, vdovecký a sirotčí důchod). Z příspěvku na politiku zaměstnanosti se platí rovněž podpora v nezaměstnanosti. Z dávek nemocenského pojištění se platí nemocenská, ošetrovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a peněžitá pomoc v mateřství.

Valorizace důchodů pro rok 2009, příklady:

Dne 1. 1. 2009 nabývá účinnosti nařízení vlády č. 363/2008 Sb., o zvýšení důchodů v roce 2009, a nařízení vlády č. 365/2008 Sb., kterým se pro účely důchodového pojištění stanoví výše všeobecného vyměřovacího základu a výše přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu a upravují částky pro stanovení výpočtového základu.

Od lednové splátky 2009 se zvyšuje procentní výměra všech druhů důchodů přiznaných před 1. 1. 2009 o 4,4 % vyplácené procentní výměry. Toto zvýšení se týká všech typů důchodů, a to starobních, invalidních, částečně invalidních, vdovských, vdoveckých i sirotčích. Průměrný důchod se v důsledku toho zvýšil o 330 Kč měsíčně, tj. o 3,4%. Základní výměra důchodu, jednotná pro všechny důchody, se nezvyšuje, i nadále činí částku 2170 Kč měsíčně. Důchody přiznávané po 31. 12. 2008 se nezvyšují.

Příklad: Pobírá-li v roce 2008 důchodce starobní důchod například 9250 Kč, tvoří ho základní výměra 2170 Kč a procentní výměra 7080 Kč. Od lednové splátky důchodu v roce 2009 se procentní výměra zvýší o 4,4 %, tj. o 312 Kč (částka zvýšení se vždy zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru), základní výměra zůstává 2170 Kč. Po valorizaci tak bude občan dostávat procentní výměru 7392 Kč měsíčně, se základní výměrou bude jeho důchod činit 9562 Kč měsíčně.

Od 1. 1. 2009 se o 4,4 % zvýší také příplatky k důchodu vyplácené podle zákona č. 357/2005 Sb. a nařízení vlády č. 622/2004 Sb. perzekvovaným osobám

z období komunistického režimu a účastníkům národního boje za vznik a osvobození Československa a některým pozůstalým po nich.

K příplatku, na který vznikne nárok po 31. 12. 2008, se poskytnou stejná zvýšení, která náleží k příplatkům, na něž vznikl nárok již před 1. 1. 2009.

U důchodů přiznávaných v roce 2009 se mění redukční hranice osobního vyměřovacího základu pro stanovení výpočtového základu, a to následujícím způsobem:

- plně se započítává částka do **10 500 Kč**,
- z částky přesahující **10 500 Kč**, nejvýše však do **27 000 Kč**, se započítává **30 %**,
- z částky přesahující **27 000 Kč** se započítává **10 %**.

Příklad: Osobní vyměřovací základ občana za roky 1986 až 2008 činí 27 300 Kč. Pro stanovení výpočtového základu se částka do 10 500 Kč započítá plně, tj. 10 500 Kč. Částka nad 10 500 do 27 000 Kč ze 30 %, tj. 30 % ze 16 500 Kč = 4 950 Kč. A částka nad 27 000 Kč se započítá z 10 %, tedy: 10 % z 300 Kč = 30 Kč. Výpočtový základ, z něhož bude stanovena procentní výměra důchodu, bude celkem 15 480 Kč (tj. 10 500 + 4 950 + 30).

Nárok na důchod a jeho výplatu

Nově se stanoví, že nárok na výplatu důchodu nebo jeho části zaniká uplynutím pěti let (dříve tři roky) ode dne, za který důchod nebo jeho část náleží. Za dobu přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se důchod doplatí, nejvýše v rozsahu stanoveném právními předpisy účinnými ke dni, který předchází dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

Zjistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se poskytne anebo zvýší: ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, pokud se jednalo o pochybení orgánů sociálního zabezpečení, nejvýše pět let (dříve tři roky) nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení v ostatních případech.

(zdroj: webové stránky České správy sociálního zabezpečení)

Předčasný starobní důchod:

Pokud lidé chtějí, mohou požádat o důchod před dosažením důchodového věku.

Existují dva druhy předčasného starobního důchodu:

- Dočasně krácený předčasný starobní důchod,
- Trvale krácený předčasný starobní důchod.

• Dočasně krácený předčasný starobní důchod

Nárok na tento druh předčasného starobního důchodu mají:

- poživatelé částečného invalidního důchodu, kterým může být starobní důchod přiznán až **2 roky před dovršením řádného důchodového věku**,
- osoby, které pobíraly alespoň **5 let** nepřetržitě plný invalidní důchod, nárok

na tento důchod jim zanikl a ke dni odnětí tohoto důchodu do dosažení důchodového věku jim chybí nejvýše **5 let**.

V obou případech je podmínkou získání **25 let pojištění**.

Procentní výměra tohoto typu předčasného starobního důchodu je dočasně krácena, a to o **1,3 % výpočtového základu** za každých i započatých **90 kalendářních dnů** ode dne jeho přiznání do dosažení řádného důchodového věku.

Ode dne dosažení důchodového věku lze tento důchod přepočítat, tedy přiznat řádný starobní důchod.

• Trvale krácený předčasný starobní důchod

Na tento druh předčasného starobního důchodu mají nárok prakticky všichni lidé, kteří dosáhli 25 let pojištění.

Výhodou této předčasné penze je, že do ní může člověk odejít až **3 roky před nárokem na řádnou penzi**. Nevýhodou je, že ode dne dosažení důchodového věku nelze tento důchod přepočítat a přiznat řádný starobní důchod.

Ke krácení dochází za každých i započatých 90 kalendářních dnů ode dne přiznání do dovršení důchodového věku – procentní výměra důchodu se snižuje o **0,9 % výpočtového základu**.

Procentní výměra starobního důchodu nesmí klesnout pod **770 Kč** měsíčně. Základní výměra je pro všechny druhy důchodů stejná, činí **2170 Kč** měsíčně.

Příklad výpočtu trvale kráceného předčasného starobního důchodu v roce 2009:

Muž byl nepřetržitě zaměstnán od 1. 1. 1969 do 31. 12. 2008 a získal tak 40 let pojištění. Jeho výpočtový základ je 12 000 Kč. Zvažuje, že odejde do důchodu o 3 roky dříve, než dosáhne důchodového věku. Jak to ovlivní výši jeho starobního důchodu?

Odchod do předčasného starobního důchodu 3 roky před dosažením důchodového věku, např. k 1. 1. 2009, u tohoto muže znamená 13 započatých období 90 kalendářních dnů, tj. snížení procentní výměry důchodu o 11,7 % výpočtového základu. Procentní výměra činí 1,5 % výpočtového základu za každý rok pojištění, tj. 7200 Kč, snížení je 1404 Kč, procentní výměra důchodu tedy činí 5796 Kč.

Včetně základní výměry 2170 Kč činí předčasný starobní důchod 7966 Kč měsíčně.

Další informace o předčasném důchodu lze získat na portálu veřejné správy ČR: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/_s.155/708?POSTUP_ID=614&PRVEK_ID=1026

Podání žádosti o předčasný starobní důchod pro občany Prahy 1 je třeba podat na územním pracovišti Pražské správy sociálního zabezpečení. Bližší informace o této instituci jsou uvedeny v kapitole 1) – Kontakty na důležité organizace.

• Důležité upozornění pro občany:

Každý občan může jednou ročně požádat ČSSZ o zaslání informativního osobního listu důchodového pojištění (IOLDP). Obsahuje přehled dob důchodového pojištění, případně náhradních dob a od roku 1986 i přehled vyměřovacích základů a vyloučených dob. ČSSZ jim ho pošle do 90 dnů ode dne doručení žádosti. Ta musí obsahovat rodné číslo žadatele, příjmení, jméno, rodné příjmení a adresu, na kterou bude IOLDP zaslán. Lze ji podat písemně na adresu: ústředí ČSSZ, Křížová 25, 225 08 Praha 5, nebo v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem.

Dávky osobám se zdravotním postižením

Podmínky, za kterých se poskytují dávky sociální péče osobám se zdravotním postižením, jsou upraveny ve vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 182/1991 Sb.“).

Komu jsou dávky poskytovány? Dávky sociální péče jsou poskytovány:

- osobám s trvalým pobytem na území ČR,
- osobám, na které se vztahuje přímo použitelný předpis Evropských společenství (tj. migrujícím pracovníkům členských států EU a jejich rodinným příslušníkům),
- občanům členského státu EU a jejich rodinným příslušníkům, kteří jsou hlášeni na území ČR déle než tři měsíce.

Výčet dávek:

- jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek,
- příspěvek na úpravu bytu,
- příspěvek na zakoupení motorového vozidla,
- příspěvek na celkovou opravu motorového vozidla,
- příspěvek na zvláštní úpravu motorového vozidla,
- příspěvek na provoz motorového vozidla,
- příspěvek na individuální dopravu,
- příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu,
- příspěvek na úhradu za užívání garáže,
- příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům.

Vedle dávek sociální péče se poskytují rovněž:

- mimořádné výhody (průkazy TP, ZTP a ZTP/P),
- bezúročné půjčky.

(www.mpsv.cz)

Jedná se o dávky, které pomáhají osobám těžce zdravotně postiženým překonat jejich obtíže a umožňují jim začlenění do společnosti. Dávky vyplácí sociální odbor ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18, kde lze také získat příslušné formuláře.

Jednorázové příspěvky na opatření zvláštních pomůcek:

Poskytují se osobě těžce zdravotně postižené na pořízení pomůcky, která jí pomůže překonat následek zdravotního postižení. Výše příspěvku je odvozena od typu pomůcky. Touto formou lze přispívat i na výcvik vodícího psa pro nevidomé osoby.

Jedná se o jednorázovou, nenárokovou dávku sociální péče.

Poskytuje: sociální odbor ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18, Praha 1

Komu: Občanu těžce zdravotně postiženému může být poskytnut peněžitý příspěvek na opatření pomůcky, kterou potřebuje k odstranění, zmírnění nebo překonání následků svých postižení. Příspěvek se neposkytuje, pokud potřebnou pomůcku propůjčuje nebo plně hradí příslušná zdravotní pojišťovna.

Příspěvek lze poskytnout na opatření zvláštních pomůcek uvedených v příloze č. 4 k vyhlášce č. 182/1991 Sb. Potřebuje-li tělesně, sluchově nebo zrakově postižený občan k překonání následků těžkého zdravotního postižení rehabilitační nebo kompenzační pomůcku, která v příloze uvedena není, může mu být poskytnut příspěvek na opatření takové pomůcky, která je s pomůckou uvedenou v příloze č. 4 srovnatelná. Srovnání provádí úřad, který o dávce rozhoduje.

Výše dávky: Příspěvek na opatření zvláštních pomůcek se poskytuje ve výši, která umožňuje opatření pomůcky v základním provedení (takové provedení, které občanovi plně vyhovuje a splňuje podmínky nejmenší ekonomické náročnosti). Maximální výši příspěvku určuje i příloha č. 4.

Na úhradu nákladů spojených se zácvikem pro používání pomůcek uvedených v příloze č. 4 lze poskytnout příspěvek v plné výši prokazaných nákladů.

Úplně nebo prakticky nevidomým občanům lze hradit výdaje spojené s výcvikem a odevzdáním vodícího psa, a to až do výše obvyklých nákladů.

Příspěvek na úpravu bytu

Poskytuje se např. na vybudování bezbariérového bydlení, zavedení telefonní linky, vhodného vytápění, stavební úpravy pro instalaci výtahu atd. Jedná se o jednorázovou, nárokovou dávku sociální péče.

Poskytuje: sociální odbor ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18, Praha 1

Komu:

- občanům s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí omezujícími ve značném rozsahu jejich pohyblivost (příloha č. 5 písm. a) až g) k vyhlášce č. 182/1991 Sb.),
 - občanům úplně nebo prakticky nevidomým,
 - rodičům nezaopatřeného dítěte (dítě je starší 3 let a má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí nebo je úplně nebo prakticky nevidomé),
 - neslyšícím občanům nebo rodičům neslyšícího nezaopatřeného dítěte (pouze pro úpravu – instalace potřebné zvukové nebo světelné signalizace)
- a to: na byt, který užívají k trvalému bydlení.

Příspěvek může být poskytován před úpravou bytu nebo i po provedení úprav.

Výše dávk: Příspěvek může být poskytnut až do výše **70 %** prokazatelných výdajů, maximálně však **50 000 Kč**, resp. **100 000 Kč**, jedná-li se o instalaci výtahu.

Příspěvek na zakoupení motorového vozidla a příspěvek na celkovou opravu motorového vozidla

Příspěvek lze poskytnout osobě s těžkou vadou nosného a pohybového ústrojí, resp. rodiči dítěte s obdobným pohybovým omezením, dítěte nevidomého, pokud bude vozidlo využíváno k dopravě tohoto dítěte. Jedná se o jednorázovou, nárokovou dávku sociální péče.

Poskytuje: sociální odbor ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18, Praha 1

Komu:

- občanovi s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, která je uvedena v příloze č. 5 písmenech a) až g), který motorové vozidlo bude používat pro svou dopravu a který není umístěn k celoročnímu pobytu v ústavu sociální péče, popřípadě ve zdravotnickém nebo obdobném zařízení a je odkázán na individuální dopravu.
- rodiči nezaopatřeného dítěte, jde-li o dítě starší tří let a s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí (příloha č. 5 písm. a) až g) vyhlášky č.182/1991 Sb.) nebo je úplně nebo prakticky nevidomé nebo mentálně postižené a jeho mentální postižení odůvodňuje přiznání mimořádných výhod pro těžce zdravotně postižené občany III. stupně.

Podmínkou je, že rodič bude motorové vozidlo používat pro dopravu tohoto dítěte. Pokud je dítě umístěno k celoročnímu pobytu v ústavu sociální péče, popřípadě ve zdravotnickém nebo obdobném zařízení, je podmínkou pro poskytnutí příspěvku, že rodič dítě pravidelně navštěvuje. Příspěvek může být poskytnut jen jednomu z rodičů.

Výše příspěvku: Maximální výše příspěvku je **100 000 Kč**, v případě opravy motorového vozidla **60 000 Kč**. Výše příspěvku se určuje s ohledem na majetkové poměry této osoby a osob jí blízkých, které s ní žijí v domácnosti.

Příspěvek se poskytuje na období pěti let. Tato podmínka neplatí, pokud žadatel vrátil příspěvek nebo jeho poměrnou část. Jednou v období deseti let po sobě jdoucích lze výjimečně poskytnout příspěvek na zakoupení motorového vozidla před uplynutím pěti let ode dne vyplacení předchozího příspěvku, dojde-li k poškození, zničení nebo odcizení vozidla, na které byl příspěvek poskytnut, a je-li prokázáno, že žadatel toto poškození, zničení nebo odcizení vozidla nezavinil.

V případě žádosti o příspěvek na celkovou opravu motorového vozidla musí být dále prokázáno, že je taková oprava nevyhnutelná. Podmínkou pro poskytnutí příspěvku na zakoupení motorového vozidla v případě odcizení dále je, že odcizené motorové vozidlo bylo pro případ odcizení pojistěno.

Príspevek na zvláštní úpravu motorového vozidla

Jedná se o jednorázovou, obligatorní dávku sociální péče. Poskytuje ji odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18, osobám s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí. Podmínkou je, že žadatel sám řídí motorové vozidlo a pro své trvalé zdravotní postižení zvláštní úpravu motorového vozidla nezbytně potřebuje.

Poskytuje: odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18

Výše příspěvku: Příspěvek se poskytuje v ceně takovéto úpravy.

Príspevek na provoz motorového vozidla

Poskytuje se občanovi, který je vlastníkem nebo provozovatelem motorového vozidla, jehož zdravotní postižení odůvodňuje přiznání mimořádných výhod pro těžce zdravotně postižené občany II. nebo III. stupně, s výjimkou postižených úplnou nebo praktickou hluchotou:

- který bude používat toto motorové vozidlo pro svou pravidelnou dopravu,
- který toto motorové vozidlo bude používat pro pravidelnou dopravu manžela (manželky), dítěte nebo jiné blízké osoby, jejichž zdravotní postižení odůvodňuje přiznání mimořádných výhod pro těžce zdravotně postižené občany II. stupně, s výjimkou postižených úplnou nebo praktickou hluchotou, nebo III. stupně,
- který je rodičem nezaopatřeného dítěte, které je léčeno na klinice fakultní nemocnice pro onemocnění zhoubným nádorem nebo hemoblastosou (v době nezbytného léčení akutní fáze onemocnění v tomto zdravotnickém zařízení), pokud se písemně předem zaváže, že vrátí poměrnou část vyplaceného příspěvku v případě, že přestane plnit podmínky pro jeho přiznání. Příspěvek nebo jeho poměrná část se nevracejí v případě, že zemře občan, kterému byl vyplacen, nebo dítě, jehož rodičům byl vyplacen.

Příspěvek lze z důvodu dopravy těžce zdravotně postižené osoby poskytnout pouze jednomu vlastníku nebo provozovateli motorového vozidla, a to tomu, koho určí osoba, jež má být dopravována.

Poskytuje: odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18, Praha 1

Výše příspěvku:

- pro občany, jejichž zdravotní postižení odůvodňuje přiznání mimořádných výhod pro těžce zdravotně postižené občany III. stupně, a pro rodiče dítěte uvedeného v odstavci 1 písm. c) **4200 Kč** u jednostopého vozidla a **9900 Kč** u ostatních vozidel,
- pro občany, jejichž zdravotní postižení odůvodňuje přiznání mimořádných výhod pro těžce zdravotně postižené občany II. stupně, **2300 Kč** u jednostopého vozidla a **6000 Kč** u ostatních vozidel.

Pokud občan splňuje podmínky pro poskytování více příspěvků, snižuje se výše druhého a každého dalšího příspěvku o 420 Kč u jednostopého vozidla a o 2124 Kč u ostatních vozidel. Jsou-li splněny podmínky pro přiznání příspěvku

na provoz motorového vozidla až v průběhu kalendářního roku, výše tohoto příspěvku činí poměrnou část z uvedených částek.

Občanovi, který ze závažných důvodů ujede více než 9000 km za kalendářní rok, se výše příspěvku vyplaceného v tomto kalendářním roce zvyšuje.

Jedná se o jednorázovou, nárokovou dávku sociální péče.

Doba vyplácení dávky:

Dávka se poskytuje na období kalendářního roku.

Příspěvek na individuální dopravu

Dávka je určena pro osoby s těžkou vadou nosného a pohybového ústrojí (příloha č. 5 písm. a) až g) vyhlášky č. 182/1991 Sb.), osoby nevidomé nebo rodiče nezaopatřeného dítěte, které je léčeno na klinice fakultní nemocnice pro onemocnění zhoubným nádorem nebo hemoblastosou (v době nezbytného léčení akutní fáze onemocnění v tomto zdravotnickém zařízení).

Jedná se o jednorázovou, nárokovou dávku sociální péče.

Poskytuje: odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18
Za podmínky, že:

- se pravidelně individuálně dopravuje,
- není vlastníkem nebo provozovatelem motorového vozidla,
- není občanem, který je dopravován motorovým vozidlem, na jehož provoz je přiznán příspěvek,
- se zaváže písemně předem, že vrátí poměrnou část vyplaceného příspěvku v případě, že přestane plnit podmínky pro přiznání příspěvku na individuální dopravu. (Příspěvek nebo jeho poměrná část se nevrací v případě, že zemře občan, kterému byl vyplacen, nebo dítě, jehož rodičům byl vyplacen.)

Výše dávky: Dávka se poskytuje na období kalendářního roku a činí **6500 Kč**.

Jsou-li splněny podmínky pro přiznání příspěvku až v průběhu kalendářního roku, výše příspěvku činí poměrnou část z výše uvedené částky.

Příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu

Dávka je určena občanům s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí (příloha č. 5 vyhlášky č. 182/1991 Sb.) a občanům úplně nebo prakticky nevidomým, pokud tito občané užívají bezbariérový byt.

Jde o opakující se, obligatorní (nárokovou) dávku sociální péče.

Poskytuje: odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18

Výše dávky: Výše dávky činí **400 Kč** měsíčně.

Příspěvek na úhradu za užívání garáže

Dávka je určena občanům s těžkými vadami nosného nebo pohybového ústrojí (příloha č. 5 vyhlášky č. 182/1991 Sb.) a občanům úplně nebo prakticky nevidomým, pokud tito občané užívají bezbariérový byt.

Jde o opakující se, nárokovou dávku sociální péče.

Poskytuje: odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18
Výše dávky: Výše dávky činí až **200 Kč** měsíčně.

Příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům

Dávka je určena úplně nebo prakticky nevidomému vlastníku vodícího psa na krmivo.

Jde o opakující se, nenárokovou dávku sociální péče.

Poskytuje: odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18
Výše dávky: Výše dávky činí **800 Kč** měsíčně.

Mimořádné výhody pro těžce zdravotně postižené občany

Mimořádné výhody jsou poskytovány občanům starším jednoho roku s těžkým zdravotním postižením (uvedeným v příloze č. 2 k vyhlášce č. 182/1991 Sb.), které podstatně omezuje jejich pohybovou nebo orientační schopnost, se podle druhu a stupně postižení poskytují mimořádné výhody I. (průkaz TP), II. (průkaz ZTP) nebo III. stupně (průkaz ZTP/P).

Zdravotní stav občana posuzuje lékař úřadu práce. O posouzení zdravotního stavu žádá úřad, nikoli občan.

Některé výhody, které vyplývají z přiznání průkazů TP, ZTP a ZTP/P, jsou uvedeny v příloze č. 3 k vyhlášce č. 182/1991 Sb. Další úlevy a slevy jsou upraveny v právních předpisech jiných resortů (např. vyšší sazba, o kterou se snižuje základ pro daň z příjmů, je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P – ministerstvo financí; bezplatné užití dálnic a rychlostních silnic, vyhrazená místa k parkování – ministerstvo dopravy apod.).

Poskytuje: odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18, Praha 1

Příspěvek na péči

Poskytuje se osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby za účelem zajištění potřebné pomoci. Příspěvek na péči, který se hradí ze státního rozpočtu, je součástí zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 505 z téhož roku. Nárok má osoba, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při péči o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti v rozsahu stanoveném stupněm závislosti.

Výše příspěvku na péči dle zák. 108/2006 Sb., §11, odst. 1 a 2 (v Kč měsíčně):

	Osoba starší 18 let	Osoba do 18 let věku
Stupeň I (lehká závislost)	2000	3000
Stupeň II (středně těžká závislost)	4000	5000
Stupeň III (těžká závislost)	8000	9000
Stupeň IV (úplná závislost)	11 000	11 000

Příspěvek na péči přiznává na základě žádosti občana Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MČ Praha 1, který si předtím vyžádá posudek Lékařské posudkové služby.

Dávky pomoci v hmotné nouzi

Tyto dávky jsou vypláceny na základě zákona č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi. Dávky jsou určeny osobám s nedostatečnými příjmy. Jde o jedno z opatření, kterými Česká republika bojuje proti sociálnímu vyloučení.

Kdo je osoba v hmotné nouzi:

Jde v zásadě o stav, kdy osoba či rodina nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb na úrovni ještě přijatelné pro společnost. Současně si tyto příjmy nemůže z objektivních důvodů zvýšit (vlastní prací, uplatněním nároků a pohledávek, prodejem nebo využitím majetku) a vyřešit tak svoji nelehkou situaci vlastním přičiněním.

Příjem ze závislé činnosti či jeho náhrady se započítají pouze částečně tak, aby při přijetí hůře placené práce zůstaly dávky této osobě částečně zachovány a její životní úroveň se skutečně zvýšila. Tento systém je přímo navázán na částky životního a existenčního minima.

Kdo o dávkách rozhoduje a vyplácí je:

Dávky vyplácí a rozhoduje o nich odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18. Zde lze získat i potřebné formuláře pro podání žádosti o dávky. Dávky se poskytují v hotovosti, na účet nebo také ve formě poukázek.

Druhy dávek hmotné nouze:

- příspěvek na živobytí,
- doplatek na bydlení,
- mimořádná okamžitá pomoc.

Příspěvek na živobytí

Je to základní dávka pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatečný příjem osoby/společně posuzovaných osob. Okruh společně posuzovaných osob je dán zákonem o životním a existenčním minimu. Protože v praxi dochází k různým situacím, které jsou zcela individuálního charakteru, má orgán pomoci v hmotné nouzi možnost z okruhu společně posuzovaných osob některou osobu vyloučit.

- **Nárok** na příspěvek na živobytí vzniká osobě či rodině, pokud po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje příjem této osoby či rodiny částky živobytí.
- **Částka živobytí** je stanovena pro každou osobu individuálně, a to na základě

hodnocení její snahy a možností. Pro stanovení živobytí rodiny se jednotlivé částky živobytí osob sčítají. Částka živobytí se odvíjí od částek existenčního a životního minima.

- Částka živobytí u osoby, která dluží na výživném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek stanovené měsíční splátky nebo která nepředloží na výzvu individuální akční plán vypracovaný úřadem práce, činí částku existenčního minima. Částka živobytí u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle jak šest měsíců, činí částku existenčního minima. Toto neplatí u osoby, u níž se nezkoumá možnost zvýšit si příjem vlastní prací, osoby pobírající podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osoby, která má příjem z výdělečné činnosti, a osoby, která vykonává dobrovolnickou nebo veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci.
- Je specifikována a rozšířena forma vyplácení příspěvku na živobytí, a to prostřednictvím poukázky a elektronického platebního prostředku.
- **Výše příspěvku na živobytí** se stanovuje jako rozdíl mezi živobytím osoby či rodiny a jejich příjmem, od kterého se odečtou přiměřené náklady na bydlení. (Přiměřené náklady na bydlení jsou náklady na bydlení, maximálně však do výše 30 %, v Praze 35 %, příjmu osoby či rodiny).

Doplatek na bydlení

Je dávka pomoci v hmotné nouzi, která společně s vlastními příjmy občana a příspěvkem na bydlení ze systému státní sociální podpory pomáhá uhradit odůvodněné náklady na bydlení. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí.

- **Nárok** na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt a jehož příjem/příjem společně posuzovaných osob je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení nižší než částka jeho živobytí/částka živobytí společně posuzovaných osob. Okruh společně posuzovaných osob pro účely doplatku na bydlení je stejný jako pro účel příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory.
- **Podmínkou nároku** na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí a nárok na příspěvek na bydlení ze systému státní sociální podpory. Doplatek na bydlení lze přiznat (s přihlédnutím k celkovým sociálním a majetkovým poměrům), i osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán, protože její příjem/příjem společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby/společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3 násobek této částky.
- Nárok na doplatek na bydlení nevznikne, pokud osoba bez vážného důvodu odmítne možnost levnějšího přiměřeného bydlení, o které je povinna požádat ÚMČ Praha 1. Toto neplatí pro osoby starší 70 let a pro osoby obývající byt zvláštního určení, byt v domech zvláštního určení a byt, na jehož úpravu byl poskytnut příspěvek na úpravu bytu.
- Zákon o pomoci v hmotné nouzi pamatuje i na specifické situace spojené

s bydlením. V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi rozhodnout, že za nájemce považuje pro účely doplatku na bydlení i osobu dlouhodobě užívací jinou než nájemní formu bydlení. Nárok na doplatek na bydlení má také nezletilé nezaopatřené dítě, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež nebo které žije v náhradní rodinné péči, na které přešlo vlastnictví nebo nájem bytu a dítě nemá dostatečný příjem nebo majetek k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení.

- **Výše doplatku na bydlení** se vypočte tak, že se od částky odůvodněných nákladů na bydlení připadajících na kalendářní měsíc (snížené o příspěvek na bydlení náležející za předchozí kalendářní měsíc) odečte částka, o kterou příjem osoby/společně posuzovaných osob (včetně vyplaceného příspěvku na živobytí) převyšuje částku živobytí osoby/společně posuzovaných osob.

Mimořádná okamžitá pomoc

Prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy **není osoba v hmotné nouzi, ale je jí vhodné bezprostředně poskytnout pomoc**. Zákon o pomoci v hmotné nouzi stanoví několik situací, v nichž lze tuto dávku pomoci v hmotné nouzi poskytnout.

- První situací je ta, kdy osoba neplní podmínky hmotné nouze, ale **kvůli nedostatku finančních prostředků jí hrozí vážná újma na zdraví**. Dávku lze poskytnout v částce, která doplní příjem osoby do existenčního minima (v případě nezaopatřeného dítěte do životního minima).
- Druhá situace, v níž lze poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc, je spojena s vážnou mimořádnou událostí. Mimořádná okamžitá pomoc může být poskytnuta osobě, která není v hmotné nouzi a kterou **postihne vážná mimořádná událost** a celkové sociální a majetkové poměry této osoby jí neumožňují překonat událost vlastními silami. Takovou událostí je např. živelní pohroma (povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení apod.), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie. Maximální výše dávky činí 15 násobek částky životního minima jednotlivce.
- Další situací, v níž lze poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc, je situace, kdy osoba není v hmotné nouzi, ale **nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky**.

Dávky mimořádné okamžité pomoci slouží:

- K úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu; výše dávky se stanoví s ohledem na konkrétní výdaj.
- Na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby a na základní vybavení domácnosti

a odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte; výše dávky se stanoví až do výše konkrétního nákladu, ale součet poskytnutých dávek nesmí překročit v kalendářním roce 10 násobek částky životního minima jednotlivce.

- Osobám, které nemohou v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků, úspěšně řešit svoji situaci a jsou ohroženy sociálním vyloučením.

Jde zejména o osobu, která:

- je propuštěna z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
- je po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo
- je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech, nebo
- nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo
- je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

V tomto případě lze poskytnout dávku až do výše **1000 Kč**. Součet dávek poskytnutých v kalendářním roce nesmí přesáhnout 4 násobek částky životního minima jednotlivce. Tuto dávku poskytuje odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18.

- nezaopatřených dětí, a to až do výše 10 násobku ŽM jednotlivce. Pomoc mohou získat i osoby ohrožené sociálním vyloučením při návratu z vězení, z dětského domova atd. V takovém případě může být pomoc poskytnuta opakovaně, v souhrnu takto může taková osoba získat až **12 500 Kč** ročně.

Jak a kde podat žádost o dávky hmotné nouze

Je nutné, aby osoba navštívila příslušný pověřený odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18, kde lze získat informace o případné další pomoci prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi. Na úřadě jsou také k dispozici tiskopisy žádostí nebo si osoba může tyto tiskopisy vytisknout z internetových stránek (<http://portal.mpsv.cz/>).

Vznik nároku na dávky pomoci v hmotné nouzi lze posoudit jen na základě uplatněné žádosti a po následném ověření plnění podmínek. Přijetí žádosti nemůže být ze strany úřadu odepřeno.

Pravidla pro výpočet výše dávky

Příjem se hodnotí za tři kalendářní měsíce, které předcházejí měsíci, v němž osoba podává žádost o příspěvek na živobytí. Do příjmu se započítávají čisté příjmy ze závislé činnosti, z funkčních požitků a ze mzdových nároků, a to pouze ve výši 70 % jejich hodnoty, dále příjem z náhrady mzdy nebo sníženého platu po dobu prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti a z dávky nemocenského pojištění, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci opět pouze

ve výši 80 % jejich hodnoty a ostatní započitatelné příjmy, které jsou uvedeny v zákoně o životním a existenčním minimu v plné výši, tj. 100 % (písemný přehled příjmů, které se pro účely posouzení stavu hmotné nouze hodnotí, obdrží žadatel o dávku na úřadu).

Přiměřené náklady na bydlení zohledňují pro účely příspěvku na živobytí odůvodněné náklady na bydlení maximálně do výše 35 % příjmů osoby (společně posuzovaných osob).

Odůvodněné náklady na bydlení tvoří:

- nájemné až do výše cílového nájemného,
- pravidelné úhrady za služby bezprostředně spojené s užíváním bytu a
- úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií (elektrická energie, plyn event. další druhy paliv).

Dávky státní sociální podpory

Tento druh sociálních dávek je určen zejména rodinám s dětmi. Pouze příspěvek na bydlení není podmíněn péčí o nezaopatřené dítě.

Žádost o tyto dávky se podává na předepsaných formulářích na kontaktních místech úřadu práce podle místa trvalého pobytu osoby, která nárok na dávku uplatňuje. Výše dávek státní sociální podpory je konstruována jako životní minimum, násobené příslušným koeficientem.

Druhy dávek:

a) dávky poskytované v závislosti na výši příjmu

1. *přídavek na dítě,*
2. *sociální příspěvek,*
3. *příspěvek na bydlení,*

b) ostatní dávky

1. *rodičovský příspěvek,*
2. *dávky pěstounské péče,*
3. *porodné,*
4. *pohřebné.*

Porodné

Jde o jednorázovou, nárokovou dávku, kterou se matce přispívá na náklady související s narozením dítěte. Příjem rodiny není zkoumán.

Jestliže žena, která dítě porodila, zemřela a porodné jí nebo jiné osobě nebylo vyplaceno, má na něj nárok otec dítěte. Nárok na porodné má rovněž osoba, která převzala dítě mladší jednoho roku do trvalé péče, nahrazující péči rodičů.

Porodné činí **13 000 Kč** na každé narozené dítě.

Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je základní, dlouhodobou dávkou, poskytovanou rodinám s dětmi, která jim pomáhá krýt náklady, spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí.

- Nárok na přídavek na dítě má nezaopatřené dítě, které žije v rodině, jejíž rozhodný příjem je nižší než **2,4 násobek částky životního minima rodiny**. Pro nárok na dávku se posuzuje příjem za předchozí kalendářní rok, za příjem se považuje i rodičovský příspěvek.
- Přídavek je vyplácen ve třech výších podle věku nezaopatřeného dítěte:

Výše přídavku na dítě pro rok 2009:

Věk nezaopatřeného dítěte v rodině	Přídavek na dítě v Kč měsíčně
do 6 let	500
6 až 15 let	610
15 až 26 let	700

Dávky péstounské péče

Pěstounská péče je formou náhradní rodinné výchovy. Dávky péstounské péče patří mezi dávky státní sociální podpory a při jejich přiznání se výše příjmu rodiny pěstounů nezkoumá. Jejich výše je dána násobkem životního minima (s výjimkou příspěvku při převzetí dítěte a příspěvku na zakoupení motorového vozidla) a příslušným koeficientem.

Dávky péstounské péče jsou:

- příspěvek na úhradu potřeb dítěte,
- odměna pěstouna,
- příspěvek při převzetí dítěte,
- příspěvek na zakoupení motorového vozidla.

• Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Jde o nárok dítěte svěřeného do péstounské péče. Příspěvek se poskytuje do dosažení zletilosti dítěte nebo nejdéle do 26 let, jestliže jde o nezaopatřené dítě, které žije ve společné domácnosti s osobou, která byla do dosažení zletilosti jeho pěstounem. Konkrétní výše příspěvku je uvedena v následující tabulce:

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte podle věku a zdravotního stavu dítěte v péstounské péči měsíčně v Kč:

Nezaopatřené dítě ve věku	Zdravé dítě	Dlouhodobě nemocné	Dlouhodobě zdravotně postižené	Dlouhodobě těžce zdravotně postižené
	Koeficient 2,30	koeficient 2,35	koeficient 2,90	koeficient 3,10
do 6 let	3680	3760	4640	4960
od 6 do 15 let	4508	4606	5684	6076
od 15 do 26 let	5175	5288	6525	6975

Příklad: Nezaopatřené dvanáctileté dítě bylo svěřeno do pěstounské péče a je dlouhodobě zdravotně postižené. Jaká bude výše příspěvku?

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte se stanoví tak, že částka životního minima dítěte ve výši 1960 Kč se násobí koeficientem 2,90. Výše příspěvku pak činí 5684 Kč.

Příklad: Studentka vysoké školy ve věku 21 let je dlouhodobě zdravotně postižená a pobírá sirotčí důchod ve výši 3600 Kč měsíčně. Žije společně se svým bývalým pěstounem. Jaká bude výše příspěvku na náhradu jejích potřeb?

Výše příspěvku se stanoví tak, že částka životního minima dítěte ve výši 2250 Kč se násobí koeficientem 2,90 a od tohoto násobku se odečte částka 3600 Kč. Výše příspěvku činí $(2250 \times 2,90) - 3600 = 6525 - 3600 = 2925$ Kč.

• Odměna pěstouna (opakovaná dávka)

Odměna pěstouna je určitým způsobem společenské uznání osobě pečující o cizí dítě v pěstounské péči. Výše odměny činí součin životního minima jednotlivce a koeficientu 1.0 za každé svěřené dítě, tj. 3126 Kč měsíčně za jedno dítě.

Na odměnu pěstouna ve zvláštních případech má nárok pěstoun, který pečuje alespoň o tři svěřené děti nebo alespoň o jedno svěřené dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II., III., IV. Odměna pěstouna ve zvláštních případech za kalendářní měsíc činí součin částky životního minima jednotlivce a koeficientu 5,5. Za každé další dítě v pěstounské péči se odměna pěstouna zvyšuje 0,5 životního minima jednotlivce za každé svěřené dítě a o 0,75 životního minima jednotlivce, jde-li o další dítě se stupněm závislosti II., III., IV, viz následující tabulka:

Počet dětí v pěstounské péči	Výše odměny pěstouna v Kč měsíčně
1	3126
2	6252
3 (zvláštní případy)	17 193
4	18 756
1 závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II., III., IV. (zvláštní případy)	17 193

Odměna pěstouna ve zvláštních případech náleží, jen jestliže pěstoun není po celý kalendářní měsíc výdělečně činný. Tato odměna se pro účely zdravotního pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti posuzuje jako plat.

• Příspěvek při převzetí dítěte (jednorázová dávka):

Účelem příspěvku při převzetí dítěte je přispět na nákup potřebných věcí pro dítě přicházející do náhradní rodinné péče. Výše příspěvku je stanovena pevnými částkami podle věku dítěte, viz následující tabulka:

Věk dítěte	Příspěvek při převzetí dítěte v Kč
do 6 let	8000
6–15 let	9000
15–26 let	10 000

• Příspěvek na zakoupení motorového vozidla:

Náleží pěstounovi, který má v pěstounské péči nejméně čtyři děti. Podmínkou nároku dále je, že vozidlo nesmí pěstoun používat pro výdělečnou činnost. Příspěvek je poskytován ve výši 70 % pořizovací ceny vozidla, resp. ceny opravy vozidla, nejvýše však **100 000 Kč**.

Rodičovský příspěvek

Na rodičovský příspěvek má rodič nárok, jestliže po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině.

- Rodič si může zvolit čerpání rodičovského příspěvku po dobu do dvou, tří nebo čtyř let dítěte.
- Rodičovský příspěvek je stanoven ve čtyřech výších daných v pevných měsíčních částkách:
 - zvýšená výměra **11 400 Kč**,
 - základní výměra **7600 Kč**,
 - snížená výměra **3800 Kč**,
 - nižší výměra **3000 Kč**.
- Volbou doby čerpání si rodič zároveň volí příslušnou výši příspěvku, a to:
 - „**rychlejší čerpání rodičovského příspěvku**“ – po peněžité pomoci v mateřství (dále jen PPM) ve zvýšené výměře 11 400 Kč **do 24 měsíců věku dítěte**; o tuto formu čerpání však může požádat pouze rodič, který má nárok na PPM ve výši alespoň 380 Kč za kalendářní den,
 - „**klasické čerpání rodičovského příspěvku**“ – po PPM v základní výměře 7600 Kč **do 36 měsíců věku dítěte**; o tuto formu čerpání může požádat pouze rodič, který má nárok na PPM nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem,
 - „**pomalejší čerpání rodičovského příspěvku**“ – po PPM nebo od narození dítěte (nevznikl-li nárok na PPM) v základní výměře 7600 Kč **do 21 měsíců věku dítěte** a dále ve snížené výměře 3800 Kč **do 48 měsíců věku dítěte**.
- O vybranou dobu a výši čerpání rodičovského příspěvku musí rodič písemně požádat příslušný úřad státní sociální podpory na předepsaném formuláři:
 - o rychlejší čerpání musí rodič požádat nejpozději ve druhém kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém nejmladší dítě dosáhne **22 týdnů života**, resp. ve kterém současně narozené nejmladší děti dosáhnou věku 31 týdnů života (doba pobírání PPM, která je dávkou

nemocenského pojištění, je 28 týdnů, resp. 37 týdnů po porodu víceraťat),
- o klasické čerpání musí rodič požádat nejpozději v kalendářním měsíci, ve kterém nejmladší dítě dosáhne **21. měsíce věku**.

- Pokud rodič nepožádá o rychlejší či klasické čerpání rodičovského příspěvku, je mu po 21. měsíci věku dítěte vyplácen rodičovský příspěvek v režimu pomalejšího čerpání, tzn. ve snížené výměře.
- Dobu a výši čerpání rodičovského příspěvku je možné zvolit pouze v rozhodných obdobích (druhý kalendářní měsíc po 22. týdnu věku dítěte a 21. měsíci věku dítěte). Po učiněném rozhodnutí je vybraná možnost čerpání již nezměnitelná, a to i v případě, že se rodiče v pobírání rodičovského příspěvku střídají.

Sociální příplatek

Cílem dávky je pomáhat rodinám s nízkými příjmy krytí náklady spojené se zabezpečováním potřeb jejich dětí. U této dávky je testován příjem rodiny za kalendářní čtvrtletí. Za příjem se považuje i rodičovský příspěvek a přídavek na dítě.

- **Nárok** na sociální příplatek je vázán na péči o nezaopatřené dítě (s výjimkou dítěte svěřeného do pěstounské péče) a na stanovenou hranici příjmů v rodině v předchozím kalendářním čtvrtletí. Tato hranice nesmí překročit **2,0 násobek životního minima rodiny**.
- Ve výši dávky se odrážejí nejen příjmy rodiny, kdy s rostoucím příjmem sociální příplatek postupně klesá, ale i další rodinné situace. Sociální příplatek se zvyšuje v případech, kdy dítě je dlouhodobě těžce zdravotně postižené, dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě nemocné, zohledněny jsou také zdravotní postižení nebo osamělost rodiče. Vyšší sociální příplatek se poskytuje i rodinám, kde se narodilo více dětí současně, a to v době do tří let jejich věku, rodinám, kde dítě studuje na střední škole v denní formě studia nebo na vysoké škole v prezenční formě studia.

Výše sociálního příplatku podle věku dítěte a rozhodného příjmu úplné rodiny v násobcích životního minima v Kč měsíčně (bez dalších sociálních situací)

Věk nezaopatřené dítěte v rodině	Sociální příplatek při příjmu rodiny v předchozím kalendářním čtvrtletí		
	1,0 násobek životního minima	1,6 násobek životního minima	2,0 násobek životního minima
do 6 let*	800	320	0
od 6 do 15 let	980	392	0
od 15 do 26 let	1125	450	0

Příspěvek na bydlení (krytí nákladů na bydlení žadatelům s nízkými příjmy)

- Poskytování příspěvku podléhá testování příjmů rodiny za předchozí kalendářní čtvrtletí. Za příjem se považují i přídavek na dítě a rodičovský příspěvek.
- Na příspěvek na bydlení má **nárok** vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě přihlášen k trvalému pobytu, jestliže jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,35, a zároveň součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,35 není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.
- **Náklady na bydlení** tvoří u nájemních bytů nájemné a náklady za plnění poskytované v souvislosti s užíváním bytu, u družstevních bytů a bytů vlastníků srovnatelné náklady, dle zákona č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, včetně nákladů za energie, vodného a stočného, odpadů, vytápění. Pro nárok a výši příspěvku se berou v úvahu průměrné náklady zaplacené za předchozí kalendářní čtvrtletí.
- **Normativní náklady na bydlení** jsou stanoveny jako průměrné náklady na bydlení podle velikosti obce a počtu členů domácnosti. Zahrnují pro nájemní byty částky nájemného v souladu se zákonem o nájemném a pro družstevní byty a byty vlastníků obdobné náklady.

Dále jsou do nich zahrnuty ceny služeb a energií. Normativní náklady na bydlení jsou propočítány na přiměřené velikosti bytů pro daný počet osob v nich trvale bydlících, viz následující tabulka:

Normativní náklady na bydlení pro nájemní byty v hlavním městě, platné od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009

Počet osob v rodině	Praha
1	5088
2	7380
3	10 140
4 a více	12 737

Výše příspěvku na bydlení se stanoví jako rozdíl mezi normativními náklady na bydlení a násobkem rozhodného příjmu a koeficientu 0,35.

Příklady výplaty příspěvků na bydlení:

- **Příklad 1 – osaměle žijící důchodce s příjmem 10 000 Kč, skutečné náklady na bydlení činí 8000 Kč:**

Aby této osobě náležel příspěvek na bydlení, je třeba splnit dvě následující podmínky:

Podmínka 1: 35 % příjmu musí být nižší částka než skutečné náklady na bydlení*.

Výpočet: $10\,000 \times 35\% = 3500$ Kč. Vzhledem k tomu, že skutečné náklady na bydlení jsou 8000 Kč, je tato podmínka splněna. Rozdíl činí 4500 Kč.

Podmínka 2: 35% příjmu není vyšší částka než normativní náklady na bydlení.

Výpočet: $10\,000 \times 35\% = 3500$ Kč. Vzhledem k tomu, že normativní náklady na bydlení jsou pro jednu osobu stanoveny pro rok 2009 ve výši 5088 Kč, je tato podmínka rovněž splněna.

Příspěvek na bydlení bude vyplacen ve výši, který se rovná rozdílu mezi 35 % příjmů a normativními náklady na bydlení, v tomto případě ve výši 1588 Kč.

Čím vyšší příjem tato důchodkyně má, tím menší příspěvek na bydlení dostane.

Hraničním příjmem je v tomto případě částka 14 537 Kč, protože 35 % z této částky je právě 5088 Kč, což se rovná částce normativních nákladů na bydlení. Příspěvek na bydlení bude v takovém případě nulový.

• Příklad 2 – dvojice důchodců s příjmem 18 000 Kč, skutečné náklady na bydlení činí 11 000 Kč:

Aby této domácnosti náležel příspěvek na bydlení, je opět třeba splnit obě podmínky, tak jako ve výše uvedeném případě.

Podmínka 1: 35 % příjmu musí být nižší částka než skutečné náklady na bydlení.

Výpočet: $18\,000 \text{ Kč} \times 35\% = 6300$ Kč. Vzhledem k tomu, že skutečné náklady na bydlení jsou 11 000 Kč, je tato podmínka splněna.

Podmínka 2: 35 % příjmu není vyšší částka než normativní náklady na bydlení.

Výpočet: $18\,000 \text{ Kč} \times 35\% = 6\,300$ Kč. Vzhledem k tomu, že normativní náklady na bydlení jsou pro dvě osoby stanoveny pro rok 2009 ve výši 7380 Kč, je tato podmínka rovněž splněna.

Příspěvek na bydlení bude vyplacen ve výši, která se rovná rozdílu mezi 35 % příjmů a normativními náklady stanovenými pro dvě osoby v domácnosti, v tomto případě ve výši 1080 Kč.

Hraničním příjmem je v tomto případě částka 21 086 Kč, protože 35 % z této částky je právě 7380 Kč, což se rovná částce normativních nákladů na bydlení dvou osob. Příspěvek na bydlení bude v takovém případě nulový.

• Příklad 3 – čtyřčlenná domácnost s příjmem 30 000 Kč, skutečné náklady na bydlení činí 16 000 Kč:

Aby této domácnosti náležel příspěvek na bydlení, je opět třeba splnit předchozí dvě podmínky.

Podmínka 1: 35 % příjmu musí být nižší částka než skutečné náklady na bydlení.

Výpočet: $30\,000\text{ Kč} \times 35\% = 10\,500\text{ Kč}$. Vzhledem k tomu, že skutečné náklady na bydlení jsou $16\,000\text{ Kč}$, je tato podmínka splněna.

Podmínka 2: 35 % příjmu není vyšší částka než normativní náklady na bydlení.

Výpočet: $30\,000\text{ Kč} \times 35\% = 10\,500\text{ Kč}$. Vzhledem k tomu, že normativní náklady na bydlení jsou pro čtyři osoby stanoveny pro rok 2009 ve výši $12\,737\text{ Kč}$, je tato podmínka rovněž splněna.

Příspěvek na bydlení bude vyplacen ve výši, která se rovná rozdílu mezi 35 % příjmů a normativními náklady stanovenými pro čtyři osoby v domácnosti, v tomto případě ve výši $2\,237\text{ Kč}$.

Hraničním příjmem je v tomto případě částka $36\,391\text{ Kč}$, protože 35 % z této částky je právě $12\,737\text{ Kč}$, což se rovná částce normativních nákladů na bydlení čtyř osob. Příspěvek na bydlení bude v takovém případě nulový.

*Při zjišťování nákladů na bydlení se lze v praxi setkat s několika podobnými termíny, které mohou mást. Proto dále definujeme nejčastější obraty, používané v souvislosti s touto problematikou:

Skutečné náklady na bydlení jsou tvořeny nájemným a úhradami za služby a energie spojené s užíváním bytu. Bližší podrobnosti lze nalézt v § 34 zákona č. 111/2006 Sb. o hmotné nouzi, kde jsou jednotlivé položky definovány. Pro potřeby výpočtu dávky „příspěvek na bydlení“ je možno vyjít z definice zákona o státní sociální podpoře č. 117/1998 Sb., kde jsou v § 25 náklady na bydlení definovány obdobně. Jejich charakteristiku jsme již uvedli výše.

Přiměřené náklady na bydlení jsou skutečné náklady na bydlení do výše 35% příjmu osoby (§ 9 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb. o hmotné nouzi).

Normativní náklady na bydlení jsou pro rok 2009 stanoveny nařízením vlády č. 449/2008 Sb. Používají se při výpočtu výše příspěvku na bydlení.

Pohřebné

Touto dávkou se přispívá na náklady spojené s vypravením pohřbu. Náleží osobě, která vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, a to za podmínky, že zemřelá osoba měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR. Příjem rodiny není zkoumán. Pohřebné činí **5000 Kč**.

3. ŽIVOTNÍ A EXISTENČNÍ MINIMUM

Zákon č. 110/2006 Sb. stanoví

- **životní minimum** jako minimální hranici peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Výše životního minima je stejná již od roku 2007.

Částky životního minima pro rok 2009 v Kč měsíčně:

Pro jednotlivce	3126
Pro první dospělou osobu v domácnosti	2880
Pro druhou a další dospělou osobu v domácnosti	2600
Pro nezaopatřené dítě ve věku do 6 let	1600
6 až 15 let	1960
15 až 26 let	2250

Životní minimum v roce 2009 různých typů domácností v Kč měsíčně:

1 dospělý	3126
2 dospělí v rodině	5480
Neúplná rodina (1 dospělý a dítě ve věku do 6 let)	4480
tříčlenná rodina (2 dospělí, dítě do 6 let)	7080
čtyřčlenná rodina (2 dospělí, děti ve věku 8 a 16 let)	9690
pětičlenná rodina (2 dospělí, děti ve věku 5, 8 a 16 let)	11 290

• **existenční minimum** jako minimální hranici příjmů fyzických osob, jež se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a dalších základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Nelze ho však uplatnit tehdy, když jde o nezaopatřené dítě, poživatele starobního důchodu, osobu plně invalidní či o osobu starší 65 let. Těmto osobám náleží ochrana alespoň na úrovni životního minima. Výše existenčního minima se od ledna 2007 nezměnila a pro rok 2009 činí **2020 Kč** měsíčně.

4. POMOC MČ PRAHA 1 OBČANŮM V OBTÍŽNÉ SOCIÁLNÍ SITUACI

Občanům Prahy 1, kteří se v sociálně nepříznivé situaci ocitli v souvislosti s vyšší nájemného, z důvodů zdravotních, mimořádné finanční tísně apod., jsou k dispozici následující nástroje pomoci:

a) Pomoc v souvislosti s deregulací nájemného:

V roce 2006 začal platit zákon č. 107/2006 Sb. o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Na problematiku spojenou s uvedeným zákonem reagovalo Zastupitelstvo MČ Praha 1 přijetím opatření „Rámcová koncepce řešení sociálních dopadů deregulace nájemného“, která obsahuje následující systém pomoci občanům:

Poradenství:

poskytují následující subjekty:

- Úřad městské části Praha 1,
- zástupce starosty pro sociální oblast a zdravotnictví,

- Výbor pro sociální věci, zdravotnictví a protidrogovou problematiku,
- Odbor sociálních věcí a zdravotnictví,
- občanská poradna v Jakubské ul. č. 3,
- advokátní kancelář, která poskytuje právní služby a v odůvodněných případech právní zastoupení u soudu,

Finanční pomoc:

- finanční výpomoc formou daru ze strany MČ Praha 1. Tento dar může být přiznán po vyčerpání finanční pomoci formou státních dávek, tedy příspěvku na bydlení a doplatku na bydlení,

Ve výjimečných případech uzavření nájemní smlouvy k menšímu obecnímu bytu nebo k bytu v Domě s pečovatelskou službou:

- s nájemci bydlícími v bytech ve vlastnictví hl. m. Prahy, kdy hospodaření s nemovitostí bylo svěřeno Městské části Praha 1,
- s nájemci bydlícími v bytech ve vlastnictví České republiky, kdy hospodaření s nemovitostí bylo svěřeno Bytovému podniku Praha 1, s.p. v likvidaci,
- s nájemci bydlícími v bytech soukromého pronajímatele.

Podrobný popis jednotlivých typů výpomoci v souvislosti s deregulací nájemného a kritéria pro jejich získání jsou uvedena v materiálu „[Rámcová koncepce řešení sociálních dopadů deregulace nájemného](#)“, který je umístěn na webových stránkách ÚMČ Praha 1: <http://www.praha1.cz/cps/socialni-pec-a-zdravotnictvi.html>

Vedle výše uvedených forem pomoci přistoupila MČ Praha 1 v roce 2009 k podpoře nájemců bytů ve správě MČ Praha 1 tím, že rozhodla o zvýšení nárůstu deregulovaného nájemného pouze o 50 % možného navýšení.

b) Pomoc prostřednictvím sociálního fondu:

MČ Praha 1 disponuje sociálním fondem pro osoby v mimořádně tíživé sociální situaci. Příjemci finančního daru z tohoto fondu jsou jednotlivci v mimořádné nouzi, dále organizace a sdružení. Z fondu lze ale podporovat i jednorázové akce konané ve prospěch dětí, seniorů a zdravotně postižených, nebo i osobní asistenci pro zdravotně postižené. Ze sociálního fondu lze rovněž hradit právní pomoc občanům, kteří bydlí v domech na území MČ Praha 1 a řeší bytové problémy.

Příjmy do fondu jsou zajišťovány prostřednictvím sponzorských darů a příspěvků. Rozhodnutí o přidělení finančního daru přísluší sociální komisi a s občanem je následně uzavřena darovací smlouva.

5. SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Sociální služby jsou poskytovány na základě zákona č. 108/2006 Sb, resp. jeho prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb. Jsou určeny osobám v nepříznivé sociální

situaci, a to s cílem zlepšit kvalitu jejich života, případně je v maximální možné míře do společnosti začlenit. Legislativně jsou sociální služby řazeny do oblasti tzv. sociální pomoci, do které vedle sociálních služeb spadají také finanční a věcné dávky.

Prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči je zajišťována pomoc při péči o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, ošetřování, pomoc s výchovou, poskytnutí informace, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, psycho a socioterapie, pomoc při prosazování práv a zájmů.

Rámcově lze říci, že sociální služby se dělí dle druhu na:

Sociální poradenství: Sociální poradenství je základní činností při poskytování všech druhů sociálních služeb; poskytovatelé sociálních služeb jsou vždy povinni tuto činnost zajistit.

Služby sociální péče: Napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich zdravotní stav, zajistit jim důstojné prostředí. Patří sem např. osobní asistence, pečovatelská služba, domovy pro seniory apod.

Služby sociální prevence: Napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem těchto služeb je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů. Patří sem např. azylové domy, domy na půl cesty, kontaktní centra, noclehárny, terénní programy apod.

Sociální služby lze poskytovat formou:

- ambulantní,
- pobytovou,
- terénní.

Organizace poskytující sociální služby občanům Prahy 1:

Seznam organizací, včetně výčtu jimi poskytovaných služeb, je uveden v publikaci „Katalog poskytovatelů sociálních a zdravotních služeb na území MČ Praha 1“, který byl vydán v roce 2008. Tento katalog byl distribuován do všech domácností občanů Prahy 1 a navíc je k dispozici v elektronické podobě na webových stránkách MČ Praha 1: <http://www.praha1.cz/cps/socialni-pece-a-zdravnictvi.html>.

V této publikaci více zmíníme jen Domy s pečovatelskou službou v Praze 1.

Domy s pečovatelskou službou:

Domy s pečovatelskou službou jsou součástí komplexu služeb poskytovaných **Střediskem sociálních služeb Praha 1**, příspěvkovou organizací zřízenou MČ Praha 1.

Od 1. 1. 2007 organizace poskytuje sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Cílovou skupinu tvoří: senioři, osoby se zdravotním postižením a rodiny s dětmi.
Předmětem činnosti uvedeného Střediska sociálních služeb Praha 1 je:

- poskytování pečovatelské služby v domácnostech občanů, v domech s pečovatelskou službou (dále jen DPS) a ve střediscích osobní hygieny, zajištění stravování,
- poskytování základního sociálního poradenství,
- poskytování tísňové péče,
- provoz DPS, včetně pronajímání bytů ve všech DPS a pronajímání nebytových prostor v DPS Týnská 17,
- zajištění provozu Klubů seniorů v DPS Týnská 17 a Tomášská 6, Praha 1,
- zajištění provozu jeslí Řásnovka 2, Praha 1,
- poskytování služeb pro rodinu a domácnost,
- krátkodobé ubytování pro seniory v DPS Týnská 17 a Dlouhá 23, Praha 1.

Podmínky přijetí do Domů s pečovatelskou službou:

DPS Dlouhá 23, tel.: 222 322 201

DPS Týnská 17, tel.: 224 827 102

DPS Pštrossova 18, tel.: 224 932 237

DPS U Zlaté studně 1, tel.: 257 532 934

Žádosti do DPS eviduje a přijímá odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1, Vodičkova 18. Podaná žádost se aktualizuje a sociální komise nechá provést místní šetření.

Na základě zjištěných skutečností pak sociální komise doporučí nebo nedoporučí žádost k projednání v Radě MČ Praha 1. Žadatel do DPS musí splňovat podmínky trvalého bydliště v Praze 1 a musí být poživitelem důchodu. Dalším důvodem k přijetí do DPS je potřeba pomoci jiné osoby, např. prostřednictvím pečovatelské služby či jiných sociálních služeb.

Přednost mají žadatelé, kteří jsou osamoceni a mají zhoršené sociální podmínky. Kritériem je také zdravotní stav žadatele. K aktualizaci seznamu žadatelů a umisťování schválených žadatelů do DPS dochází průběžně.

Kontakty:

- Vedoucí koordinátorka pečovatelské služby: tel.: 222 324 052, 724 021 784
- Vedoucí tísňové péče: 224 948 465, 724 021 784
- Vedoucí jeslí: 222 315 294
- Vedoucí Klubu seniorů: 224 826 476

6. NÁHRADA MZDY V DOBĚ NEMOCI, NEMOCENSKÉ

Hmotné zabezpečení zaměstnanců v nemoci a při karanténě v roce 2009, tedy náhrada mzdy za pracovní dny do 14. kalendářního dne a nemocenské od 15. dne se v roce 2009 poskytuje a počítá jinak než v předchozích letech.

Náhrada mzdy

Za první tři pracovní dny nemoci (dočasné pracovní neschopnosti) neobdrží pacient žádnou náhradu. Zabezpečení od čtvrtého pracovního dne, tj. čtvrté plánované směny až do čtrnáctého kalendářního dne probíhá plně v režii zaměstnavatele. Ten, vzhledem k tomu, že za marodění poskytuje tzv. náhradu mzdy, může kontrolovat, zda jste, či nejste doma. „Zaměstnavatel je oprávněn kontrolovat, zda zaměstnanec, který byl uznán dočasně práce neschopným, dodržuje v období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti stanovený režim dočasné práce neschopného pojištěnce...“ (§ 192 odst. 6 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce). Z uvedeného vyplývá, že mimo správy sociálního zabezpečení má tedy právo kontroly i zaměstnavatel, a to v době prvních čtrnácti dnů nemoci (resp. karantény) zaměstnance.

Menší firmy si na kontroly najímají agentury, větší provádějí kontroly pomocí vlastních pracovníků. Náhrada mzdy náleží každému nemocnému zaměstnanci, který je pojištěn a splňuje podmínky nároku na nemocenskou. A také platí, že zaměstnavatel sám může náhradu mzdy zvýšit nad zákonem stanovenou částku a poskytnout ji i za první tři pracovní dny (toto nadstandardní poskytnutí je ale již zdaněno a podléhá odvodu pojistného). Náhrada mzdy se poskytuje podle zákoníku práce pouze za pracovní dny – směny (včetně placených svátků), a to ve výši **60 % redukováného průměrného výdělku**. Pokud však byla zaměstnanci nařízena karanténa, náleží náhrada i za první tři pracovní dny této karantény ve výši 25 %.

Průměrný hodinový výdělek se pro náhradu mzdy redukuje tak, že:

- do první redukční hranice se započítá **90 %**
 - z částky nad první hranicí do druhé redukční hranice se započítá **60 %**
 - z částky nad druhou hranicí do třetí redukční hranice se započítá **30 %**.
- K průměrnému hodinovému výdělku nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží.

• Příklad výpočtu náhrady mzdy:

Propočet si ukážeme na příkladu zaměstnance, který má hrubou měsíční mzdu 23 tisíc korun (cca průměrná mzda v ČR) a byl v pracovní neschopnosti 30 dní. V době prvních 14 dnů mu bude příslušet náhrada mzdy, za další dny nemocenské. Pro výpočet náhrady mzdy je třeba vzít do úvahy tzv. redukční hranice:

První redukční hranice je **137,55 Kč**

Druhá redukční hranice je **206,15 Kč**

Třetí redukční hranice je **412,30 Kč**

Tyto redukční hranice platí ale jen pro rok 2009.

a) Vypočteme průměrný hodinový výdělek, který platí například pro dovolenou. Za tím účelem mzdu za předchozí kalendářní čtvrtletí vydělíme počtem odpra-

covaných hodin. Tedy např. 69 000 Kč vydělíme 480 hodinami. Vyjde nám 143,75 Kč/hod.

b) Z částky do první redukční hranice (137,55) započítáme 90 %, tedy 123,80 Kč.

c) Dále vypočítáme částku přesahující první redukční hranici. Získáme ji jako rozdíl průměrného výdělku a 1. redukční hranice (143,75 – 137,55). Vyšlo nám 6,20 Kč, z čehož započítáme 60 %, tj. násobeno 0,6 je 3,72 Kč.

d) Sečteme 123,80 Kč (částku, kterou jsme získali jako 90% první redukční hranice) a výše uvedený rozdíl, který nám vyšel v kroku c) (3,72 Kč). Tedy 123,80 + 3,72 = 127,52 Kč. Máme vypočten redukovaný průměrný hodinový výdělek.

e) Hodinovou náhradu mzdy vypočteme jako 60 % ze 127,52 Kč, tedy po zaokrouhlení 76,52 Kč, což je 60 % redukovaného průměrného výdělku.

f) Jestliže bylo **v prvních 14 dnech nemoci** zaměstnanci plánováno například 10 směn po 8 hodinách, za první 3 směny nepřísluší nic a za 4. až 10., tj. za 7 směn x 8 hodin, tedy za 56 hodin x 76,52 Kč mu přísluší po zaokrouhlení **4286 Kč**.

Zákoník práce umožňuje zaměstnavateli vyplatit zaměstnanci náhradu mzdy i za první tři dny dočasné pracovní neschopnosti, pokud tato náhrada byla dohodnuta nebo vnitřním předpisem stanovena (§192 odst. 3).

Z náhrady mzdy v době nemoci se neodvádí daně z příjmů ani pojistné na sociální a zdravotní pojištění.

Od 15. kalendářního dne nemoci náleží **nemocenské**, které je vypláceno z nemocenského pojištění.

Nemocenské

„Nárok na nemocenské má pojištěnec, který byl uznán dočasně práce neschopným nebo jemuž byla nařízena karanténa podle zvláštního právního předpisu, trvá-li dočasná pracovní neschopnost nebo nařízená karanténa déle než 14 kalendářních dnů.“ (§ 23 zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění)

Z ustanovení vyplývá, že od 15. dne pracovní neschopnosti či karantény náleží zaměstnanci nemocenské. To se poskytuje – na rozdíl od náhrady mzdy – za kalendářní dny. Nemocenské se vypočítává z hrubých příjmů (vyměřovacích základů) dosažených za období dvanácti kalendářních měsíců před vznikem pracovní neschopnosti přepočítaných na kalendářní den.

Takto zjištěný denní vyměřovací základ se dále redukuje, a to s použitím redukčních hranic, oznámených sdělením Ministerstva práce a sociálních věcí na každý rok.

Pro rok 2009 jsou redukční hranice pro úpravu denního vyměřovacího základu stanoveny takto:

- a) první redukční hranice: **786 Kč**,
- b) druhá redukční hranice: **1178 Kč**,
- c) třetí redukční hranice: **2356 Kč**.

Denní vyměřovací základ se redukuje tak, že

- do částky první redukční hranice se u nemocenského a ošetrovného započítá **90 %**,
 - z částky nad první redukční hranici do druhé redukční hranice se zohlední **60 %**
 - z částky nad druhou redukční hranici do třetí redukční hranice se počítá **30 %**.
- K části vyměřovacího základu nad třetí redukční hranici se nepřihlíží.

Od 15. do 30. dne pracovní neschopnosti je nemocenské vypláceno ve výši **60 %** redukovaného denního vyměřovacího základu, od 31. do 60. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti ve výši **66 %** a poté ve výši **72 %** tohoto základu.

• Příklad výpočtu nemocenského:

V první části jsme pracovali s příkladem člověka, která vydělává 23 000 Kč. Na neschopence tento zaměstnanec pobyl přesně měsíc, tedy 30 dní. Za první tři pracovní dny nedostal nic, za čtvrtý pracovní až čtrnáctý kalendářní den obdržel náhradu mzdy ve výši 4286 Kč.

- Pro výpočet nemocenského vyjdeme z denního vyměřovacího základu – průměrného denního příjmu. Vezmeme měsíční výdělek (23 000 Kč), a to pro tento příklad za předpokladu, že mezi jednotlivými měsíci v něm nebyly rozdíly, ten vynásobíme počtem měsíců (12 x 23 000 Kč) a výsledek vydělíme počtem dní (12 x výdělek : např. 365). Pro náš příklad vyjde výsledek 756,16 Kč
- Z částky do první redukční hranice (786 Kč) započítáme 90 %, tedy 680,54 Kč.
- Protože částka denního vyměřovacího základu (756,16 Kč) nepřesahuje první redukční hranici (786 Kč), činí redukovaný denní vyměřovací základ právě 680,54 Kč, po zaokrouhlení 681 Kč.
- A z této částky vypočítáme denní nemocenské. To činí 60 % z částky v bodu c). Tedy 0,6 x 681 Kč. Výsledek je 408,60 Kč, po zaokrouhlení 409 Kč
- Nemocenské **za 16 kalendářních dní** potom činí: 16 x 409 = **6544 Kč**

Celkové hmotné zabezpečení za 30 dní nemoci pak činí 4286 Kč + 6544 Kč = 10 830 Kč.

Nemocenské vyplácí okresní správa sociálního zabezpečení, a to na základě žádosti o dávku, podepsané zaměstnancem, a na základě tiskopisů, které vystavuje ošetřující lékař. Tyto doklady musí zaměstnanec neprodleně předat zaměstnavateli. Žádost zasílá zaměstnavatel příslušné OSSZ (v Praze Pražské správě sociálního zabezpečení).

Z nemocenského pojištění se rovněž hradí dávky

- „Peněžitá pomoc v mateřství“,
- „Ošetrovné“,
- „Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství“.

7. PROBLEMATIKA PRÁVNÍ OCHRANY MZDY

V současné době se může zaměstnanec dostat do situace, kdy zaměstnavatel bude v určitém prodlení s výplatou mzdy nebo s některou z jejích složek, popř. bude vyplácení některé z nárokových složek mzdy zpochybňovat. Zaměstnanec by proto měl znát určitá svá práva a na druhé straně povinnosti svého zaměstnavatele v otázce odměňování za práci, protože na včasném vyplacení mzdy zásadním způsobem závisí uspokojování hmotných potřeb zaměstnance a jeho rodiny.

Současná právní úprava obsahuje určité ochranné prvky, jejichž cílem je právě zajištění práva zaměstnance na odměnu za práci.

Jaké formy odměňování připadají v úvahu

Za vykonanou práci přísluší zaměstnanci mzda, plat nebo odměna.

Pojmu mzda se používá k označování odměny za práci ze závislé činnosti v obecné rovině. V užším (právním) smyslu slova se tento termín používá k označení odměny za práci konanou zaměstnancem v pracovním poměru u zaměstnavatele, který je zpravidla podnikatelským subjektem (nikoliv ve veřejných službách a správě, kde je zaměstnanec odměňován platem).

Mzdu lze buď jednostranně stanovit zaměstnavatelem, nebo smluvně dohodnout. Zde je nutno zdůraznit, že u zaměstnance, jehož mzda není sjednána, nýbrž jednostranně stanovena zaměstnavatelem (ve vnitřním předpisu nebo mzdovém výměru), může dojít k jednostranné změně výše mzdy ze strany zaměstnavatele, avšak vždy jen pro budoucnost.

Výhodu tedy mají ti zaměstnanci, jejich mzda byla sjednána smluvně (v kolektivní smlouvě nebo individuální dohodou se zaměstnancem), protože k případným změnám ve výši mzdy může opět dojít pouze smluvně.

Pojmu plat se kromě označení odměny za práci konanou v pracovním poměru u zaměstnavatele, který je organizační složkou státu, územním samosprávným celkem nebo příspěvkovou organizací, používá též při odměňování práce konané na základě služebních vztahů (příslušníků armády a bezpečnostních sborů), právních vztahů soudců, duchovních a ústavních činitelů. Základní složkou platu je platový tarif, který je přiznáván na základě vykonávaného druhu práce, kvalifikačních předpokladů a délky započitatelné praxe. Výše platu se vždy pohybuje v pevném rámci, daném platnými právními předpisy.

Odměnu dostávají ti, kdo pracují na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, tedy dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti.

Protože nejvíce ohroženou a současně nejčtetnější skupinou zaměstnanců jsou osoby, které jsou za svou práci odměňovány mzdou, bude se náš rámcový rozbor týkat právě této formy ohodnocení práce.

Minimální a zaručená mzda

Minimální mzda je nejnižší přípustná výše odměny za práci v pracovněprávním vztahu. Její základní právní úprava je stanovena zákoníkem práce (§ 111 zákona č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Tato výše podle aktuálního nařízení vlády č.567/2006 Sb. činí: **8000 Kč** za měsíc, resp. **48,10 Kč** za hodinu.

Výše minimální mzdy uvedená v nařízení vlády se vztahuje ke stanovené týdenní pracovní době 40 hodin. Podle § 79 zákoníku práce však mohou mít zaměstnanci stanovenou i jinou týdenní pracovní dobu. Následující tabulka uvádí příklady minimální mzdy podle délky stanovené týdenní pracovní doby a procentních sazeb, diferencovaně snížených pro zaměstnance ve věku 18–21 let (90 %), dále pro mladistvé (80 %), poživitele částečného invalidního důchodu (75 %) a poživitele plného invalidního důchodu a též pro mladistvé invalidy (50 %):

Týdenní pracovní doba v hodinách	Minimální mzda v Kč/hod.				
	100 %	90 %	80 %	75 %	50 %
40	48,10	43,30	38,50	36,10	24,10
38,75	49,70	44,70	39,80	37,30	24,90
37,5	51,30	46,20	41,00	38,50	25,70

Vedle minimální mzdy existuje ještě **tzv. nejnižší úroveň zaručené mzdy** (§ 112 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce). Zatímco minimální mzda zaručuje jistou úroveň nejnižšího peněžitého plnění bez ohledu na složitost, odpovědnost, namáhavost a množství vykonávané práce, nejnižší úroveň zaručené mzdy je nejnižší cenou práce s ohledem na její složitost, namáhavost a stupeň odpovědnosti, který ji doprovází. Práce jsou podle těchto hledisek rozděleny do osmi skupin, přičemž sazba nejnižší úrovně zaručené mzdy v první skupině (nejjednodušší práce) je rovna minimální mzdě.

Nejnižší úroveň zaručené mzdy, stejně jako minimální mzdu a podmínky pro její poskytování zaměstnancům, jejichž mzda není sjednána v kolektivní smlouvě, stanovuje vláda zpravidla na začátku každého roku s přihlédnutím k vývoji mezd a spotřebitelských cen (tyto sazby se ale již několik let neměnily). Nejnižší úroveň zaručené mzdy rovněž upravuje nařízení vlády č. 567/2006 Sb., v platném znění. Její úroveň nesmí být nižší než částka, kterou stanoví zákoník práce jako základní sazbu minimální mzdy. Důležité je, že není-li mzda sjednána v kolektivní smlouvě, nelze zaměstnanci v pracovním poměru poskytovat pouze minimální mzdu, ale má nárok na nejnižší úroveň zaručené mzdy, v čemž četní zaměstnavatelé chybují.

Příplatky ke mzdě

Určité příplatky ke mzdě, resp. jejich minimální výše, jsou zákonem pevně stanoveny a zaměstnavatel je povinen je poskytovat.

Jedná se o příplatky za následující činnosti:

- **práce přesčas**, za kterou zaměstnanci přísluší k dosažené mzdě příplatek ve výši

nejméně 25 % průměrného výdělku, pokud se zaměstnavatel se zaměstnancem nedohodli na poskytnutí náhradního volna v rozsahu práce přesčas místo příplatku,

- **práce ve svátek**, za kterou zaměstnanci přísluší dosažená mzda a náhradní volno s náhradou mzdy ve výši průměrného výdělku, pokud se zaměstnavatel se zaměstnancem nedohodli na poskytnutí příplatku nejméně ve výši průměrného výdělku,
- **práce v sobotu a v neděli**, za kterou zaměstnanci přísluší příplatek ve výši nejméně 10 % průměrného výdělku, nestanoví-li jinou minimální výši a způsob určení příplatku kolektivní smlouva,
- **práce v noci**, za kterou zaměstnanci přísluší příplatek ve výši nejméně 10 % průměrného výdělku, nestanoví-li jinou minimální výši a způsob určení příplatku kolektivní smlouva,
- **práce ve ztíženém pracovním prostředí**, za kterou přísluší příplatek ve výši nejméně 10 % základní sazby minimální mzdy.

Splatnost a způsob výplaty mzdy, nevyplacení mzdy

„Mzda nebo plat jsou splatné po vykonání práce, a to nejpozději v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vzniklo zaměstnanci právo na mzdu nebo plat nebo některou jejich složku“ (§ 141 odst. 1 zákoníku práce č. 262/2006 Sb.). Mzda se vyplácí ve výplatním termínu, který musí být v rámci výše uvedeného období sjednán v kolektivní smlouvě nebo určen zaměstnavatelem.

Zasílání mzdy na účet:

Pokud zaměstnanec požádá zaměstnavatele o zasílání mzdy nebo platu nebo jejich částí na jeden účet u banky nebo spořitelního či úvěrního družstva, je zaměstnavatel povinen této žádosti vyhovět. (Vzhledem k obvyklé praxi zaměstnavatelů, kteří zaměstnance nutí založit si účet, je třeba zmínit, že zaměstnavatel není oprávněn zaměstnance nutit k založení takového účtu!)

Náklady na zasílání mzdy nebo platu na tento účet zaměstnance nese zaměstnavatel. Zaměstnavatel je povinen částku určenou zaměstnancem poukázat na svůj náklad a nebezpečí nejpozději v pravidelném termínu výplaty mzdy nebo platu, pokud se zaměstnancem nesjedná pozdější termín.

Co dělat v případech, když zaměstnavatel mzdu nezaplatil:

Zde je vhodné obrátit se na oblastní inspektorát práce. Bližší informace k činnosti tohoto subjektu uvádíme v kapitole „I. Kontakty na důležité organizace“.

Pokus o smír:

Pokud by zaměstnavatel mzdu nezaplatil ani po prošetření jeho nezákonného postupu oblastním inspektorátem práce, je třeba učinit tzv. pokus o smír, který předchází soudní žalobě. Jde o písemné sdělení zaměstnavateli, že dluží zaměstnanci mzdu, s upozorněním na možnost řešení věci soudní cestou. V tomto dopisu je vhodné výslovně uvést, že se jedná o poslední pokus o mimosoudní

vyrovnání ze strany zaměstnance. Případná žaloba na zaplacení mzdy se podává k okresnímu (obvodnímu) soudu, a to nejpozději do tří let ode dne splatnosti mzdy (promlčecí doba).

Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnancem s tříměsíčním odstavným

Pokud je zaměstnavatel se zasláním mzdy nebo náhrady mzdy (nebo i jejich jakékoli částí!) v prodlení, není možné pracovníka nutit, aby u takového zaměstnavatele dále setrval. Na takovou skutečnost pamatuje zákoník práce, který dává zaměstnanci pro takový případ poměrně mocný nástroj: „*Jestliže zaměstnavatel zaměstnanci nevyplatí mzdu, náhradu mzdy nebo jakoukoli jejich část do 15 dnů po uplynutí termínu splatnosti, může zaměstnanec okamžitě zrušit pracovní poměr*“ (§56 písm. b) zákoníku práce). **Zaměstnanec ovšem za těchto okolností zároveň získává právo na odstupné ve výši trojnásobku průměrného měsíčního výdělku.**

Kontrolní činnost

nad dodržováním pracovněprávních předpisů týkajících se odměňování zaměstnanců vykonává Státní úřad inspekce práce a jemu podřízené oblastní inspektoráty práce podle místa výkonu pracovní činnosti (na základě zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů).

8. INSOLVENČNÍ NÁVRH NA ZAMĚSTNAVATELE

Mzdové nároky nevyplacené zaměstnavatelem může rovněž uspokojit úřad práce.

K tomu, aby úřad práce mohl tyto mzdové nároky uspokojit, musí být na zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti, podán **tzv. insolvenční návrh nebo vyhlášeno tzv. moratorium**. Veškeré náležitosti s tím spojené jsou uvedeny v zákonech č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), a č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. Oba zákony byly s účinností od 20. 7. 2009 významně novelizovány zákonem č. 217/2009 Sb. Jedná se o nástroj, který umožňuje zaměstnancům alespoň částečně uspokojit jejich mzdové nároky.

Jak zjistit, zda existuje moratorium nebo insolvenční návrh

Příslušnou informaci lze získat takto:

- na úřadu práce, v jehož obvodu má zaměstnavatel sídlo,
- na webové stránce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR: www.mpsv.cz,
- na stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR: <http://isir.justice.cz> nebo www.justice.cz, kde lze rovněž získat informace o dosud neukončených řízeních podle předchozího zákona o konkurzu a vyrovnání.

Výše mzdových nároků při insolvenční insolvenční zaměstnavatele

Celková výše mzdových nároků vyplacených jednomu zaměstnanci nesmí překročit za jeden měsíc jeden a půl násobek rozhodné částky. Rozhodnou částku vyhláší a zveřejní Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů vždy s účinností od 1. května kalendářního roku na dobu 12 kalendářních měsíců, a to ve výši průměrné mzdy v národním hospodářství za předchozí kalendářní rok. Vychází se z rozhodné částky platné v den vyhlášení tzv. moratoria před zahájením insolvenčního řízení nebo v den podání insolvenčního návrhu. Aktuálně (v období od 1. 5. 2009 do 30. 4. 2010) jde o rozhodnou částku 23 542 Kč (vyhlášenou sdělením MPSV č. 80/2009 Sb.), jejím 1,5 násobkem je částka **35 313 Kč**. Maximální možnou částkou, kterou může zaměstnanec obdržet **nejvýše za tři kalendářní měsíce** je pak částka **105 939 Kč**. (Uvedené částky, které může zaměstnanec obdržet, jsou částkami hrubými, z nichž se sráží povinné odvody; před uspokojením mzdových nároků provede úřad práce příslušné srážky.)

Podání Žádosti o uspokojení mzdových nároků:

Občan, na jehož zaměstnavatele byl podán insolvenční návrh, může o vyplacení dlužných mzdových nároků požádat úřad práce podáním „**Žádosti o uspokojení mzdových nároků**“. Příslušným k vyplacení mzdového nároku je úřad práce, v jehož obvodu má sídlo či místo podnikání zaměstnavatel, na něhož byl podán insolvenční návrh.

Žádost může zaměstnanec podat na předepsaném formuláři nebo v jiné písemné podobě, **a to u kteréhokoliv úřadu práce**. Pokud žádost obdrží úřad práce, do jejíž kompetence nespadá její vyřízení, není to žádný problém. Žádost bude automaticky postoupena příslušnému úřadu práce.

Za uplatnění mzdového nároku se považuje den doručení písemné žádosti zaměstnance kterémukoliv úřadu práce. K žádosti zaměstnanec doloží doklady, které prokazují dobu trvání jeho pracovního poměru nebo dohody o pracovní činnosti v rozhodném období.

V žádosti je třeba uvést jméno, datum narození, adresu bydliště, přesné označení zaměstnavatele, sídlo nebo místo jeho podnikání nebo jeho bydliště, výši uplatňovaných mzdových nároků, údaje potřebné pro výpočet daně z příjmů, kalendářní měsíce rozhodného období, za které uplatňuje mzdové nároky a způsob jejich výplaty, případně označení účtu u peněžního ústavu, na nějž by částka odpovídající výši mzdových nároků měla být bezhotovostně převedena, a označení zdravotní pojišťovny, v jejíž prospěch se odvádí zdravotní pojištění. Zaměstnanec musí také prokázat dobu trvání pracovního poměru nebo dohody o pracovní činnosti. Součástí žádosti mohou být i doklady, jimiž zaměstnanec prokazuje výši uplatňovaných mzdových nároků.

Na internetových stránkách MPSV (www.mpsv.cz) jsou k dispozici formuláře **Žádost o uspokojení mzdových nároků** a **Doložení mzdových nároků zaměstnance**, které je možno stáhnout, vytisknout, vyplnit a předat příslušnému úřadu práce.

Podání insolvenčního návrhu zaměstnancem

Insolvenční návrh zaměstnance na zaměstnavatele, adresovaný krajskému soudu, musí obsahovat náležitosti stanovené zákonem (§103 a 104 insolvenčního zákona). Další podrobnosti lze opět nalézt na adrese www.justice.cz. Zde je však třeba upozornit, že jde o poměrně složitou právní problematiku, která si vyžaduje pomoc věci znalého právníka.

9. ZTRÁTA ZAMĚŠTNÁNÍ

Ztráta zaměstnání je bezesporu tíživou životní situací a vedle faktického snížení příjmů a tím životní úrovně celé rodiny bez nadsázky patří mezi stresové faktory. Co si v případě takové životní situace počít? Popíšme několik situací, které se s fenoménem ztráty zaměstnání pojí:

Odstupné

Zaměstnanec, kterému skončil pracovní poměr výpovědí ze strany zaměstnavatele nebo dohodou pro organizační změny (§ 52 písm. a) až c) Zákoníku práce), má nárok na odstupné **ve výši nejméně trojnásobku průměrného měsíčního výdělku**. Zaměstnanci, u něhož dochází k rozvázání pracovního poměru výpovědí danou zaměstnavatelem z důvodů uvedených v § 52 písm. d) ZP (nesmí-li zaměstnanec podle lékařského posudku dále konat dosavadní práci pro pracovní úraz nebo nemoc z povolání) nebo dohodou z těchto důvodů, přísluší při skončení pracovního poměru odstupné ve výši nejméně dvanásobku průměrného měsíčního výdělku (§ 67 a 68 ZP). Odstupné je určitou formou odškodnění zaměstnance při ztrátě zaměstnání.

Odstupné lze zvýšit, a to na základě kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu zaměstnavatele nebo individuální dohody se zaměstnancem. V kolektivní smlouvě nebo ve vnitřním předpisu vydaném zaměstnavatelem se obvykle stanoví i podmínky, za nichž zvýšené odstupné přísluší.

Odstupné se vyplácí po skončení pracovního poměru v nejbližším výplatním termínu, pokud se zaměstnanec a zaměstnavatel nedohodli jinak. Odstupné nenáleží zaměstnanci, který pracoval na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Odstupné se vrací, nebo jeho poměrná část, nastoupí-li po skončení pracovního poměru zaměstnanec opět do zaměstnání u dosavadního zaměstnavatele před uplynutím doby dané počtem násobků průměrného výdělku odstupného, a to v pracovním poměru nebo na základě dohody o pracovní činnosti (nikoliv dohody o provedení práce). Zaměstnavatel ale nemusí vrácení odstupného požadovat.

Z odstupného se neodvádí zdravotní ani sociální pojištění.

Hromadné propouštění

Hromadné propouštění je definováno v zákoníku práce, konkrétně v § 62.

Hromadným propouštěním se rozumí skončení pracovních poměrů v období 30 kalendářních dnů na základě výpovědi daných zaměstnavatelem z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až c) ZP, tedy pro organizační změny, kdy zaměstnavatel dává výpověď nejméně:

- 10 zaměstnancům u zaměstnavatele zaměstnávajícího od 20 do 100 zaměstnanců,
- 10 % zaměstnanců u zaměstnavatele zaměstnávajícího od 101 do 300 zaměstnanců,
- 30 zaměstnancům u zaměstnavatele zaměstnávajícího více než 300 zaměstnanců.

Jestliže by pracovní poměr takto mělo končit výpovědí alespoň pěti zaměstnanců, započítávají se do uvedeného celkového počtu i ti, kteří končí dohodou.

Při hromadném propouštění mají zaměstnavatelé více povinností než při jiných („běžných“) organizačních změnách.

Zaměstnavatel je povinen před podáním výpovědi jednotlivým zaměstnancům včas, nejpozději 30 dnů předem, písemně informovat příslušný odborový orgán nebo radu zaměstnanců a projednat s nimi zejména opatření směřující k předejití či omezení hromadného propouštění, zmírnění jeho nepříznivých důsledků pro zaměstnance, především možnosti jejich zařazení ve vhodném zaměstnání na jiných pracovištích zaměstnavatele.

Před zahájením tohoto jednání je zaměstnavatel povinen odborům, resp. radě zaměstnanců, poskytnout potřebné informace a podklady.

VÝZNAM ÚŘADU PRÁCE

Žádný zákon povinnost evidence na úřadu práce v případě ztráty zaměstnání sice nenařizuje, tato evidence však přináší občanům řadu výhod. Činnost a služby úřadu práce jsou určeny všem občanům, osobám se zdravotním postižením, uchazečům a zájemcům o zaměstnání, zaměstnavatelům i cizincům. Významná je zejména informační a poradenská činnost, do které patří:

- informace o volných pracovních místech,
- situace na trhu práce v České republice a zemích EU,
- podmínky zaměstnávání v zahraničí,
- možnosti dalšího vzdělávání,
- poradenství v oblasti volby povolání a rekvalifikace,
- zprostředkování vhodného zaměstnání,
- zabezpečování pracovní rehabilitace a poradenství zaměřené na získání a udržení vhodného zaměstnání pro osoby se zdravotním postižením.

Podstatnou činností úřadů práce je rovněž:

- evidence volných pracovních míst a uchazečů o zaměstnání,

- již zmíněné zabezpečování mzdových nároků zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele,
- vyplácení podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci.

Povinností úřadu práce je rovněž věnovat zvýšenou pozornost například osobám se zdravotním postižením, osobám do 20 let, těhotným ženám a rodičům pečujícím o děti do 15 let, lidem starším 50 let a dlouhodobě nezaměstnaným.

Výhody urychlené evidence uchazeče o zaměstnání z výše uvedeného výčtu jistě vyplývají; navíc plátcem vašeho zdravotního pojištění je stát. Po dobu, kdy je vám poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci a po další dobu této evidence, kdy již podpora nenáleží (až tři roky před vznikem nároku na starobní důchod, avšak před 55. rokem věku maximálně rok), jste rovněž pojištěni pro důchod. Jestliže požádáte úřad práce o zprostředkování zaměstnání nejpozději do tří pracovních dnů po skončení zaměstnání, budete zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání již ode dne následujícího po skončení zaměstnání.

Od 1. ledna 2009 vstoupila v platnost novela zákona o zaměstnanosti, jejíž součástí je i nově zavedený individuální akční plán. Ten by měl zvýšit možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce.

Úřad práce jej vypracovává pro lidi, kteří jsou v evidenci po dobu delší než pět měsíců, přičemž se jedná o povinnost vycházející ze zákona.

Dále je důležité, aby se osoba informovala na úřadě práce o nároku na dávky státní sociální podpory. Zde také může uplatnit na předepsaných tiskopisech svoji žádost o některou z dávek (tiskopisy žádostí jsou k dispozici na úřadě práce nebo na internetových stránkách <http://portal.mpsv.cz/>). Podrobnějšímu rozboru jednotlivých dávek je věnována samostatná kapitola.

Práva a povinnosti uchazeče o zaměstnání:

Úřad práce je povinen poučit vás o vašich právech a povinnostech. Důležitá je zejména povinnost poskytovat úřadu práce potřebnou součinnost. Pokud tuto součinnost uchazeč řádně neposkytuje, může být z evidence úřadu práce sankčně vyřazen. Pokud například bez vážných důvodů odmítne nastoupit na dohodnutou rekvalifikaci, neúčastní se rekvalifikačního kurzu ve stanoveném rozsahu, neplní stanovené studijní povinnosti či se nepodrobí závěrečnému přezkoušení získaných znalostí a dovedností, hrozí mu vyřazení z evidence úřadu práce na dobu šesti měsíců. A po tuto dobu samozřejmě nemá nárok na podporu při rekvalifikaci ani na podporu v nezaměstnanosti, zároveň si musí sám hradit zdravotní pojištění, což je již zmíněných 1080 Kč měsíčně. To platí, i když vykonává nelegální práci (pracuje „na černo“) nebo bez vážného důvodu odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo se bez vážných důvodů nedostaví ve stanoveném termínu na úřad práce. Sankční vyřazení z evidence úřadu práce s sebou přináší také ztrátu nároku na dávky vyplácené z důvodu sociální potřeby (dávky hmotné nouze), které poskytuje odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Praha 1.

Ukončení pracovněprávního vztahu se na úřadu práce prokazuje především potvrzením o zaměstnání (zápočtovým listem) nebo písemností, na základě níž došlo ke skončení pracovněprávního vztahu, např. výpovědi, dohody o skončení pracovního poměru.

Podpora v nezaměstnanosti:

Státní podpora v nezaměstnanosti je finanční výpomocí pro ty, kdo práci nemají, ale zároveň ji aktivně hledají. Ti, kteří se účastní rekvalifikačních kurzů, mají nárok na podporu při rekvalifikaci. Podmínkou je registrace na úřadu práce v místě trvalého bydliště.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti má uchazeč o zaměstnání, který:

- získal v rozhodném období (rozhodným obdobím pro splnění podmínek nároku na podporu v nezaměstnanosti jsou **poslední tři roky** před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání) zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců – tuto podmínku lze splnit i započtením náhradní doby zaměstnání,
- požádal úřad práce, u kterého je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, o poskytnutí podpory v nezaměstnanosti,
- ke dni, k němuž má být podpora v nezaměstnanosti přiznána, není poživitelem starobního důchodu.

Výše podpory v nezaměstnanosti:

se stanoví zásadně z průměrného čistého měsíčního výdělku (ČPMV) z posledního ukončeného zaměstnání a činí

- první dva měsíce podpůrčí doby **65 %**,
- další dva měsíce podpůrčí doby **50 %**,
- po zbývajících podpůrčí dobu **45 %** ČPMV.

Doba poskytování podpory v nezaměstnanosti se odvíjí od věku uchazeče o zaměstnání v době podání žádosti o podporu v nezaměstnanosti:

- do 50 let věku činí **5 měsíců**,
- nad 50 do 55 let věku **8 měsíců**,
- nad 55 let věku **11 měsíců**.

Podpora při rekvalifikaci se poskytuje po celou dobu rekvalifikace a činí **60 %** ČPMV.

O poskytování podpory v nezaměstnanosti musíte úřad práce, v jehož evidenci jste, písemně požádat na předepsaném tiskopise, který obdržíte na úřadu práce nebo na internetových stránkách <http://portal.mpsv.cz>. Uvedené e-stránky obsahují další důležité formuláře a informace o různých typech sociálních dávek včetně podmínek pro jejich přiznání a vyplácení. Posledního zaměstnavatele musíte požádat o potvrzení o výši ČPMV.

Podpora v nezaměstnanosti nesmí být vyšší než 0,58 násobek průměrné mzdy, což od 1. ledna 2009 je maximálně **13 307 Kč** měsíčně. Podpora v nezaměstnanosti

však nenáleží tomu, kdo během posledních šesti měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání dostal výpověď nebo okamžitě zrušení pracovního poměru z důvodu porušení pracovní povinnosti zvláště hrubým způsobem.

Podpora není vyplácena za okolností, kdy uchazeč o zaměstnání:

- splňuje nárok na starobní důchod,
- pobírá dávky nemocenského pojištění,
- nastoupil vazbu nebo výkon trestu odnětí svobody.

Možnost souběžného výdělků při evidenci na úřadu práce

Lidé si často myslí, že pokud jsou evidováni na úřadu práce, nemohou si přivydělat peníze. To však není pravda. Zákon o zaměstnanosti umožňuje, aby lidé evidovaní na úřadu práce souběžně pracovali, pokud jejich měsíční výdělek nepřesáhne polovinu minimální mzdy. Možná je i práce na základě dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce, pokud měsíční odměna nebo odměna připadající na jeden měsíc nepřesáhne polovinu minimální mzdy.

Podmínkou je, aby uchazeč o zaměstnání oznámil tuto skutečnost úřadu práce do osmi kalendářních dnů ode dne vzniku pracovního nebo služebního poměru nebo od uzavření příslušné dohody.

Absolventi na úřadu práce

Podle zákona o státní sociální podpoře mají absolventi středních škol nárok na prázdniny v délce dvou kalendářních měsíců a absolventi vysokých škol v délce jednoho měsíce po ukončení studia.

Po tuto dobu jsou ještě podle zákona považováni za nezaopatřené děti, tj.

- mají k nim vyživovací povinnost rodiče,
- mohou dostat přídavek na dítě či mají nárok na platbu zdravotního pojištění od státu apod. Když jim tedy tato zákonem stanovená doba prázdnin skončí, přijdou „šmahem“ o všechny tyto výhody.

Jak by si tedy měli absolventi počínat?

Když absolvent nemá zaměstnání, je vhodné vstoupit do evidence uchazečů o zaměstnání na úřadu práce. A to i přesto, že podle novelizace zákona o zaměstnanosti nemají již nyní absolventi škol zpravidla nárok na podporu v nezaměstnanosti, musí totiž splnit podmínku odpracovaných 12 měsíců v posledních třech letech před evidencí. Studium se už nyní do této doby nepočítá, takže studenti mohou získat potřebnou dobu zaměstnání či jiné výdělečné činnosti jedině prací či podnikáním v době prázdnin a při studiu.

Proč se tedy evidovat? Evidence s sebou přináší lepší možnost získat nějaké vhodné zaměstnání. Již bylo zmíněno, že osobám do 20 let je úřady práce věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání. Pokud zaměstnavatel přijme takového absolventa, může mít po dohodě s úřadem práce dokonce nárok na příspěvek na zapracování. V rámci toho může zaměstnavatel po dobu až tří

měsíců pobírat na jednoho zaměstnance, kterého pověřil zapracováním absolventa, příspěvek ve výši až poloviny minimální mzdy.

To se zároveň nevylučuje s dalšími možnostmi, které má úřad práce k dispozici v rámci aktivní politiky zaměstnanosti. Těmi jsou např. příspěvek na zřízení společensky účelných pracovních míst pro lidi, jimž nelze zajistit pracovní uplatnění jinak, či investiční pobídky ke zřizování nových pracovních míst.

Úhrada zdravotního pojištění u osob bez zdanitelných příjmů

Pojištěnec, za něhož nebude plátcem pojistného zaměstnavatel, ani stát, ani on sám jako OSVČ, a tyto skutečnosti budou trvat po celý kalendářní měsíc, bude povinen oznámit tuto skutečnost zdravotní pojišťovně a do osmého dne následujícího měsíce sám zaplatit pojistné ve výši vypočtené jako **13,5 % z platné minimální mzdy** (tedy **1080 Kč** měsíčně). Z toho vyplývá, že pokud se občan u úřadu práce evidovat nebude, vzniká mu jako „osobě bez zdanitelných příjmů“ povinnost platit pojistné.

10. POUŽITÉ ZDROJE

publikace:

- 1) Kol.: Katalog poskytovatelů sociálních a zdravotních služeb na území Měst. části Praha 1. 2008
- 2) MATOUŠEK, O.: Sociální služby. Praha, Portál 2007, I. vydání, 184 stran, ISBN 978-80-7367-310-9
- 3) Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- 4) Zákoník práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- 5) Zákon o státní sociální podpoře č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- 6) Zákon o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- 7) Zákon o hmotné nouzi č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- 8) Zákon o životním a existenčním minimu č. 110/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- 9) Zákon o důchodovém pojištění č.155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

webové stránky:

- 1) Městská část Praha 1
- 2) Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
- 3) Ministerstvo spravedlnosti ČR
- 4) portál Veřejné správy České republiky
- 5) Pražská správa sociálního zabezpečení
- 6) Státní úřad inspekce práce
- 7) Úřad práce pro Prahu 1
- 8) Všeobecná zdravotní pojišťovna
- 9) www.personalista.cz
- 10) www.vyplata.cz

Informace podateli podnětu ke kontrole

Postavení a působnost oblastního inspektorátu práce (dále jen „inspektorát“) vyplývá ze zákona č. 251/2005 Sb., o inspekcí práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o inspekcí práce“).

Inspektorát je kontrolním orgánem na úseku ochrany pracovních vztahů a pracovních podmínek.

[§ 1 zákona o inspekcí práce]

Inspektor inspektorátu je povinen zachovávat mlčenlivost

- o totožnosti toho, kdo podal podnět k provedení kontroly [§ 8 písm. d) zákona o inspekcí práce] a
- o osobních údajích vztahujících se k fyzickým osobám a o obchodním tajemství, o kterých se při výkonu kontroly dověděl [§ 8 písm. j) zákona o inspekcí práce].

Provede-li inspektorát kontrolu na základě písemného podnětu, informuje písemně o výsledku toho, kdo podnět podal.
[§ 5 odst. 2 zákona o inspekcí práce]

V informaci o výsledku kontroly nesmí být porušena práva ostatních občanů na ochranu osobnosti a ochranu osobních údajů, včetně obchodního tajemství. V praxi to znamená, že podatel podnětu obdrží především základní informace o výsledku kontroly, které se týkají přímo jeho osoby.

Inspektorát na základě vyhodnocení obsahu podání a jeho věcnosti rozhodne o způsobu vyřízení podání. Na základě objektivního zjištění v průběhu kontroly, je inspektorát oprávněn ukládat opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole. V případě, kdy porušení povinnosti naplňuje znaky přestupku nebo správního deliktu, může inspektorát uložit kontrolovaným osobám za tato porušení povinností pokuty. **V žádném případě však inspektorát nemůže v rámci svých kontrolních kompetencí řešit uspokojování individuálních nároků zaměstnanců vůči zaměstnavatelům, včetně vymáhání finančních pohledávek.**

Inspektorátu nepřísluší zasahovat do smluvních vztahů sjednaných mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem
- zakládat, měnit nebo rušit tyto vztahy, popřípadě je prohlašovat za neplatné.

Uplatnit nároky z pracovníprávního vztahu lze u příslušného soudu bez ohledu na to, zda byl u inspektorátu ve věci podán podnět ke kontrole, popřípadě bez ohledu na kontrolní zjištění inspektorátu vyplývající z kontroly vykonané inspektorátem na základě podnětu ke kontrole.

Podle ustanovení § 330 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), dochází k zániku práva proto, že nebylo ve stanovené lhůtě uplatněno zejména v těchto případech uvedených:

- v § 39 odst. 5 zákoníku práce

V případě sjednání trvání pracovního poměru na dobu určitou, kdy nebyly splněny podmínky stanovené v § 39 odst. 2 až 4 zákoníku práce, může návrh na určení, zda byly splněny stanovené podmínky uplatnit u soudu jak zaměstnavatel, tak i zaměstnanec nejpozději do 2 měsíců ode dne, kdy měl pracovní poměr skončit uplynutím sjednané doby.

- v § 72 zákoníku práce

Neplatnost rozvázání pracovního poměru výpovědí, okamžitým zrušením, zrušením ve zkušební době nebo dohodou může jak zaměstnavatel, tak i zaměstnanec uplatnit u soudu nejpozději ve lhůtě 2 měsíců ode dne, kdy měl pracovní poměr skončit tímto rozvázáním.

- v § 267 odst. 2 zákoníku práce

Právo na náhradu škody zanikne, jestliže její vznik neohlásí zaměstnanec zaměstnavateli bez zbytečného odkladu, nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy se o škodě dozvěděl.

- v § 315 zákoníku práce

Nesouhlasí-li zaměstnanec s obsahem potvrzení o zaměstnání nebo pracovního posudku, může se domáhat do 3 měsíců ode dne, kdy se o jejich obsahu dověděl, u soudu, aby zaměstnavateli bylo uloženo přiměřeně jej upravit.

Bylo-li právo uplatněno po uplynutí stanovené lhůty, přihlédne soud k zániku práva, i když to účastník řízení nenamítne.

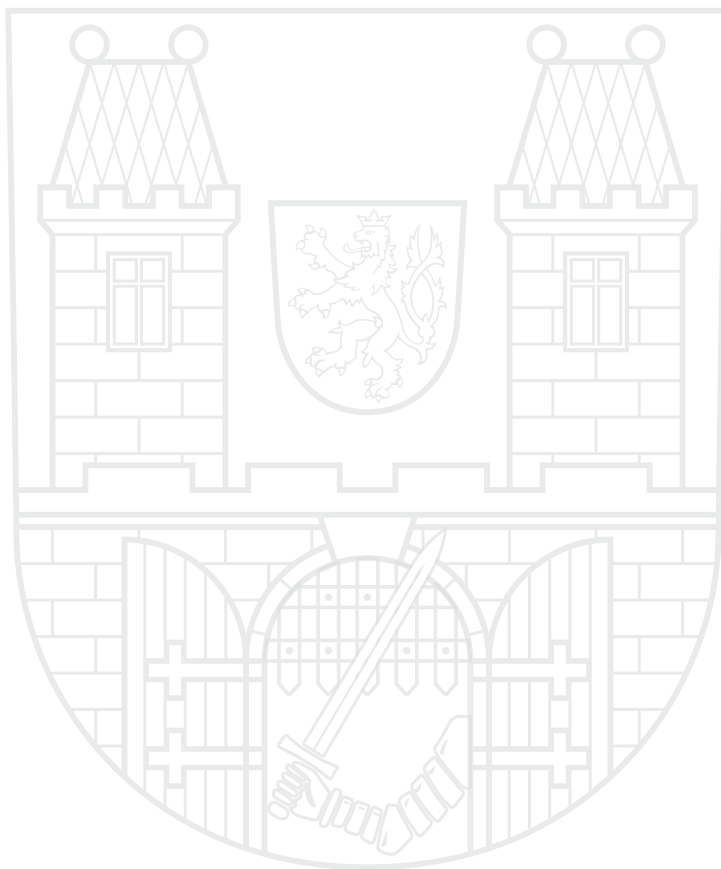
Poznámka: Informace vychází z příslušných ustanovení zákona o inspekcí práce a zákoníku práce. Další informace pro občany při porušování pracovníprávních předpisů zaměstnavatelem lze získat na [www stránce Ministerstva práce a sociálních věcí \(www.mpsv.cz – Práce a právo – Informace...\)](http://www.mpsv.cz)

Pokyny k vyplnění formuláře Podnět ke kontrole:

1. vyplňte čitelně všechny předtištěné kolonky,
2. v případě, že se obsah podnětu týká mzdových nároků, uveďte období, kterého se Vaše podání týká,
3. v případě, že se obsah podnětu týká nerovného zacházení (diskriminace, šikana, mobbing, bossing), uveďte v čem konkrétně tento stav spatřujete, období, ve kterém k této situaci došlo, včetně skutečnosti, zda byli u tohoto jednání přítomni svědci,
4. k podnětu přiložte kopii pracovní smlouvy nebo dohody o pracovní činnosti, dohody o provedení práce, popř. doklad o skončení pracovního poměru,
5. řádně vyplněný a vámi podepsaný podnět ke kontrole vytiskněte a prostřednictvím poštovní služby zašlete na adresu inspektorátu, která je uvedena v záhlaví formuláře,
6. v případě, že se jedná o problematiku, která nespadá do kontrolní činnosti inspektorátu, obraťte se v těchto věcech na tyto úřady, např.:
 - a. v případě přehledu a potvrzení o zdanitelných příjmech, neodvádění daní apod.: [příslušný finanční úřad](#),
 - b. v případě nemocenského pojištění, nehrzení nemocenských dávek, evidenčního listu důchodového pojištění, mateřského a rodičovského příspěvku apod.: [příslušná správa sociálního zabezpečení](#),
 - c. v případě zdravotního pojištění: [příslušná zdravotní pojišťovna](#),
 - d. v případě nelegálního zaměstnávání, výše průměrného měsíčního čistého výdělku: [příslušný úřad práce](#),
 - e. v případě, že je zaměstnavatel v likvidaci či v platební neschopnosti: [příslušný soudem stanovený likvidátor pro uplatnění vašich nároků](#).

Veškeré podněty, připomínky k tomuto Průvodci systémem sociální pomoci, ale i náměty na zlepšení práce MČ Praha 1 v sociální oblasti můžete kdykoli zaslat na kontaktní e-mailovou adresu Výboru pro sociální věci, zdravotnictví a protidrogovou problematiku
MČ Praha 1: socvybor@praha1.cz

Telefonicky lze odpovědné pracovníky kontaktovat na telefonním čísle 221 097 580 nebo 221 097 239.

Městská část Praha 1
Úřad městské části Praha 1
Vodičkova 18
115 68 Praha 1
telefon: 221 097 111
fax: 222 231 646
e-mail: posta@praha1.cz